

Treball de Fi de Grau

Títol

Pressió i Aspiracions: La construcció de l'èxit a les sèries juvenils de ficció

Autoria

Clàudia Pascual Roldán

Professorat tutor

Núria Simelio Solà

Grau

Comunicació Audiovisual	
Periodisme	×
Publicitat i Relacions Públiques	
Comunicació Interactiva	
Comunicació de les Organitzacions	

Tipus de TFG

Projecte	
Recerca	×

Data

Del 10 al 13 de juny de 2025	×
De l'1 al 2 de setembre de 2025	

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Pressió i Aspiracions: La construcció de l'èxit a les sèries juvenils de ficció.			
Castellà:	Pressión y Aspiraciones: La construcción del éxito en las series juveniles de ficción.			
Anglès:	Pressure and Aspirations: The construction of success in fiction youth series.			
Autoria:		Clàudia Pascual Roldán		
Professorat tutor:		Núria Simelio Solà		
Curs:	2024/25	Grau:	Comunicació Audiovisual	
			Periodisme	X
			Publicitat i Relacions Públiques	
			Comunicació Interactiva	
			Comunicació de les Organitzacions	

Paraules clau (mínim 3)

Català:	Èxit, jovent, aspiracions, sèries juvenils, identitat personal, societat líquida.
Castellà:	Éxito, juventud, aspiraciones, series juveniles, identidad personal, sociedad líquida.
Anglès:	Success, youth, aspirations, youth series, personal identity, liquid society.

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	En un context caracteritzat per canvis socials accelerats, el jovent s'enfronta a diverses narratives que poden condicionar les seves aspiracions. Aquest estudi analitza com la ficció seriada juvenil influeix en la formació d'expectatives d'èxit. A través de quatre grups focals amb estudiants de graus universitaris i cicles formatius, s'ha explorat la percepció de l'èxit, els models que aporta la ficció -amb fragments de Merlí, Sex Education i Élite-, així com l'impacte d'altres factors com la família, l'educació, l'entorn social o els nous reptes socials.
Castellà:	En un contexto caracterizado por cambios sociales acelerados, la juventud afronta varias narrativas que pueden condicionar sus aspiraciones. Este estudio analiza como la ficción seriada juvenil influye en la formación de expectativas de éxito, los modelos que aporta la ficción -con fragmentos de Merlí, Sex Education y Élite-, así como el impacto de otros factores como la familia, la educación, el entorno social o los nuevos retos sociales.
Anglès:	In a context marked by rapid social change, young people are exposed to diverse narratives that can shape their aspirations. This study examines how youth-oriented serialized fiction influences the formation of success expectations, the role models it presents -using excerpts from Merlí, Sex Education and Élite- and the impact of other factors such as family, education, social environment, and emerging societal challenges.

Pressió i Aspiracions: La construcció de l'èxit en les sèries juvenils de ficció

Autor/a:

Clàudia Pascual Roldán

Tutor/a:

Núria Simelio Solà

TREBALL DE FI DE GRAU

Grau en Periodisme (2021-2025)

Facultat de Ciències de la Comunicació

30 de maig de 2025

L'èxit és també, sovint, una forma d'esclavatge.

Melcior Comes, 2019

Sumari

1. Introducció.....	3
1.1 Preguntes de Recerca i Hipòtesi.....	4
1.2 Estructura.....	5
2. Marc Teòric.....	6
2.1 L'Èxit.....	6
2.2 La Societat Líquida de Bauman.....	9
2.3 La Població Juvenil i la Identitat Personal.....	11
2.4 Percepció de l'Èxit en el Jovent.....	14
2.5 Influència de la Ficció en la Joventut.....	18
2.6 Ficció i Joventut: Investigacions sobre Identitat i Èxit.....	20
3. Metodologia i mostra.....	24
3.1 Enfocament i Disseny de la Investigació.....	24
3.2 Anàlisi de sèries de ficció.....	25
3.3 Grups focals.....	29
3.3.1 Plantejament dels Grups Focals.....	33
3.4 Procediment d'Anàlisi i Interpretació dels Resultats.....	36
3.4.1 Anàlisi de sèries de ficció.....	36
3.4.2 Grups focals.....	42
4. Resultats dels Grups Focals.....	44
4.1 Definició de l'Èxit.....	44
4.2 Valoració Personal dels Diferents Tipus d'Èxit.....	46
4.2.1 Èxit acadèmic.....	46
4.2.2 Èxit laboral i professional.....	47
4.2.3 Èxit social.....	47
4.2.4 Èxit personal.....	48
4.3 Percepció Social de l'Èxit.....	48

4.4 Grau d'Influència de les Sèries en el Jovent.....	49
4.5 Experiències amb l'Èxit.....	51
4.6 Factors que Influeixen en la Percepció de l'Èxit.....	53
4.6.1 Família.....	54
4.6.2 Amistats i entorn social.....	54
4.6.3 Sistema educatiu.....	55
5.6.4 Desigualtats socioeconòmiques.....	55
4.6.5 Edat i etapes vitals.....	56
4.6.6 Personalitat i autoestima.....	56
4.7 Futur Volàtil, Incertesa i Expectatives.....	57
4.8 Sèries Analitzades.....	59
4.8.1 Merlí.....	59
4.8.2 Sex Education.....	59
4.8.3 Élite.....	60
4.9 Representació de l'Èxit a les Sèries.....	61
4.9.1 Identificació amb els personatges.....	61
4.9.2 Grau d'adaptació a la realitat.....	61
4.10 Propostes de Millora dels participants.....	62
4.11 Principals Resultats.....	64
5. Conclusions.....	67
5.1 Limitacions i propostes de recerca futura.....	69
6. Referències.....	71

1. Introducció

To practise the art of life, to make one's life a 'work of art', amounts in our liquid modern world to being in a state of permanent transformation, to perpetually self-redefine through becoming (or at least trying to become) someone other than one has been thus far.

Zygmunt Bauman, 2008

We live in a world of communication, everyone gets information about everyone else. There is universal comparison and you don't just compare yourself with the people next door; you compare yourself to people all over the world and with what is being presented as the decent, proper and dignified life. It's the crime of humiliation.

Zygmunt Bauman, 2003

Aquestes paraules de Bauman mostren dues cares d'una mateixa realitat. Mentre que la fluïdesa i la incertesa de la vida moderna amenacen cada cop més les estructures fermes, la pressió constant d'haver de construir una identitat complaent per a l'ull públic persisteix. En un context caracteritzat per canvis socials accelerats, el jovent s'enfronta a diverses narratives que poden condicionar les seves aspiracions, procedents de la família, l'educació, l'entorn social o els nous reptes globals.

Davant d'aquesta situació, la generació jove es troba immersa en un procés de desenvolupament i construcció personal que sovint es veu interceptat per discursos socials i mediàtics. Mentre s'espera que el jovent sigui capaç de reinventar-se constantment, es difon un únic model d'èxit global i, sovint, inassolible.

Aquest treball analitza com el jovent percep l'èxit i explora el paper de la ficció seriada juvenil en la construcció d'aquesta percepció. Diverses investigacions centrades en la teoria pionera de l'agenda setting de McCombs i Donal Shaw (1972) han abordat al llarg del temps el poder de les produccions mediàtiques en la definició de l'opinió pública o l'imaginari col·lectiu. En línia amb la teoria del cultiu de Garbner (1973) es pot afirmar que la televisió de ficció no només funciona com a font d'entreteniment sinó també com a transmissora de

representacions sobre què és la realitat i com ha de ser viscuda, ja que, degut a “les implicacions dels patrons d’imatges i ideologies estables, repetitius, omnipresents i pràcticament ineludibles que la televisió -especialment l’entreteniment dramàtic i de ficció- proporciona” (Shanahan & Morgan, 1999, p.5).

L’objecte d’estudi del treball són les sèries dedicades al jovent i la seva capacitat per reflectir i transmetre les pressions i desigualtats socials que afecten el col·lectiu jove, incloent-hi en aquestes les expectatives familiars i acadèmiques, així com el seu impacte en la construcció i consolidació de la identitat juvenil i dels models d’èxit.

La recerca utilitza una metodologia qualitativa que combina dues tècniques: d’una banda, una anàlisi de sèries de ficció de: *Merli*, *Sex Education* i *Élite* com a suport a l’anàlisi principal, i de l’altra, la realització de grups focals amb alumnat de graus universitaris i cicles formatius, diferenciats segons el tipus i camp d’estudi. Aquesta combinació permet contrastar les representacions més habituals a les sèries amb experiències reals del jovent participant.

1.1 Preguntes de Recerca i Hipòtesi

En aquest apartat es plantegen les preguntes de recerca que impulsen el treball, així com les hipòtesis plantejades:

- Què entén el jovent per èxit actualment?
- De quina manera es representa l’èxit a la ficció seriada juvenil?
- Fins a quin punt aquestes representacions poden influir en la construcció de les expectatives i aspiracions del jovent?
- En quina mesura el jovent s’identifica amb els personatges de ficció i com afecta a la construcció de la seva pròpia realitat?
- Afecta la incertesa i volatilitat de la societat actual en la definició de l’èxit i la identitat del jovent?
- Quins altres factors intervenen en la construcció de l’èxit?

A partir d'aquí, s'estableix la següent hipòtesi principal: "Els models d'èxit a la ficció seriada juvenil generen una percepció distorsionada de l'èxit entre el jovent, que acaben influint negativament en les seves aspiracions i identitat personal". Aquesta hipòtesi es fonamenta en investigacions prèvies recollides en el marc teòric, que assegurin que els continguts mediàtics tenen un paper important en la manera de socialitzar del jovent i en la construcció de les seves percepcions sobre la realitat.

En aquesta línia, es considera una variable comparativa: el tipus d'estudis i camps d'interès dels participants, que dona lloc a una nova pregunta de recerca:

- Quines són les principals diferències entre l'alumnat de cicles formatius i graus universitaris a l'hora de percebre l'èxit? I entre l'estudiantat de ciències i humanitats?

En conseqüència, s'estableix una hipòtesi secundària: "L'alumnat que cursa graus universitaris té una visió més exigent i rígida de l'èxit en comparació amb l'estudiantat de cicles formatius".

1.2 Estructura

Per abordar de manera crítica l'objecte d'estudi, s'elabora un marc teòric que combina aportacions per part de diferents disciplines. Conceptes com la societat líquida (Bauman, 2000) serveixen per contextualitzar els resultats i llegir-los des d'una perspectiva crítica de la societat contemporània. L'estructura de l'estudi inclou el marc teòric, l'explicació de la metodologia emprada i la seva mostra, el procediment d'anàlisi, la interpretació dels resultats derivats dels grups focals i, per acabar, es recullen les principals conclusions i limitacions de l'anàlisi.

Amb tot, aquest estudi analitza de manera rigorosa les aspiracions d'èxit del jovent i els efectes de la ficció seriada juvenil en la definició dels camins de vida, on tothom sembla perseguir l'èxit, però ningú sap com és, com s'aconsegueix i a qui serveix en realitat.

2. Marc Teòric

2.1 L'Èxit

En aquesta investigació es parteix de l'anàlisi del concepte èxit dins del marc de la ficció i de com aquest és percebut per part de la població juvenil. Es pretén abordar fins a quin punt la representació de l'èxit als mitjans i a les produccions de ficció seriada influència en la manera com el públic juvenil construeix les seves aspiracions, la seva identitat i els seus fracassos. S'espera entendre quins models d'èxit es difonen i com aquestes poden arribar a condicionar les expectatives del jovent.

El concepte d'èxit es defineix com: a) “Manera bona o dolenta de sortir algun afer, alguna empresa, alguna actuació, b) “bon resultat, manera favorable de sortir un negoci o una empresa, o c) “producció artística que ha obtingut un gran ressò popular i un bon rendiment comercial” (Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans, 2007). El terme *èxit* prové del llatí, d'*exitus*, que vol dir “sortida”, “fi”, “termini”. Per tant, s'entén l'èxit com a resultat d'una acció, d'un projecte. És una paraula amb connotació positiva, sovint associada a l'assoliment d'objectius i al reconeixement.

En el camp acadèmic, el concepte es troba definit per diferents disciplines. En el camp de la investigació en comunicació, l'èxit com a concepte ha estat poc explorat. A l'àmbit on s'ha investigat més és en la recerca sobre educació, on sovint es troba com a paraula clau en articles acadèmics que estudien l'èxit escolar en un sector determinat, l'èxit educatiu o el fracàs educatiu. També el trobem en camps d'estudi d'empresa (Markides, 2000; Rodríguez, 2011). En el camp espiritual, es pot entendre l'èxit com “el creixement continu de felicitat i la realització progressiva d'unes metes dignes”, “la capacitat de convertir en realitat els desitjos fàcilment”. Per tant, podria tractar-se com a “una travessia” no un fi en si mateix”. (Chopra, 2004, p.10).

Pel que fa a la filosofia antiga, Aristòtil, però, pensava que l'èxit no es troba en la riquesa o el plaer, sinó en la *eudaimonia*, és a dir, en el desenvolupament de la vida a través de la virtut i la raó. Viure una vida racional, amb una pràctica constant de la virtut i en harmonia amb la

comunitat i els altres és el resultat d'una vida ben viscuda, de la felicitat com a fi suprem (Aristòtil, segle IV a.C./2021, Llibre II, cap. 5). *Èxit i fracàs* del programa *Amb filosofia* de TV3 (Televisió de Catalunya, 2015) proposa algunes conclusions sobre el concepte i la seva interpretació històrica i contemporània. L'èxit i el fracàs són conceptes que canvien després del moviment del Renaixement i la Il·lustració.

La professora de comunicació audiovisual Ingrid Guardiola, que apareix al documental (Televisió de Catalunya, 2015) parla de l'èxit en un context actual. En el marc de la meritocràcia tot està justificat. És a dir, es pressuposa que tothom té les mateixes oportunitats i si fracasses: és culpa teva i no del sistema. L'èxit sovint s'emmarca en la capacitat adquisitiva és un dels indicadors de l'èxit, el valor de les persones es regeix en funció del que posseeixen. La filosofia estoica passava per una autocontemplació, però que en el context actual, en "la màquina capitalista", l'autocontrol ja no es premia, sinó que s'aplaudeix aquesta "apologia narcisista del jo" (Guardiola, a Televisió de Catalunya, 2015).

Donat aquest context, l'èxit podria existir sense el fracàs? Ramon Alcoberro, doctor en filosofia i professor d'ètica, pensa que no són conceptes oposats. "L'èxit i el fracàs no s'enfronten com A i no A. Moltes vegades estan immersos en la mateixa acció. Allà on en un moment determinat ha semblat que hem assolit el nostre major èxit, podem haver posat la llavor del nostre futur fracàs" (Alcoberro, a Televisió de Catalunya, 2015).

Entre els factors que condicionen aquesta percepció de l'èxit es troben com a grans influents la cultura, la religió i les expectatives socials. El politòleg i filòsof Sami Naïr assegura que "l'èxit és el reconeixement de l'altre". Entesa aquesta premissa, podem entendre la relació directa entre l'èxit individual i les expectatives i pressions socials, on la base del nostre èxit és "Ser reconegut per als altres" (Naïr, a Televisió de Catalunya, 2015). Xavier Antich opina al documental (Televisió de Catalunya, 2015) que l'èxit s'ha reduït en molts casos i sobretot en l'actualitat, a l'aspecte social. En tot cas, l'èxit podria també tractar-se de "la verificació d'una hipòtesi", per exemple (Antich, a Televisió de Catalunya, 2015).

Sami Naïr assegura que el fracàs és quan l'altre no t'aprova. El fracàs fa mal l'autoestima, però sovint no es valora que l'èxit també genera actituds que poden, per una banda,

aconseguir la serenitat i dominar l'èxit, o bé, caure en el narcisisme o en la megalomania, que pot derivar en crisis identitàries profundes (Naïr, Televisió de Catalunya, 2015). Què passa amb els grans artistes? “Molts no poden assumir la representació que tenen a l'ull de l'altre, inclús en l'èxit”. Fet que podria concloure que, en molts casos, l'èxit no existiria sense la mirada de l'altre. Si ambdós poden resultar perjudicials per a l'humà, s'hauria de témer l'èxit com es fa amb el fracàs? Els èxits també generen ferides. Transformen la realitat, però també les persones. Els dos conceptes mostren la fragilitat de l'ésser humà i desafien la fortalesa interior de cada individu (Naïr, Televisió de Catalunya, 2015).

Pel que fa al camp de la ciència, Albert-László Barabási (2018) enumera cinc lleis de l'èxit. 1) La primera posa de manifest que només s'ha de centrar l'atenció en el mateix rendiment si aquest té una mesura objectiva, en cas contrari, l'èxit dependrà de ser visible en la comunitat que l'avalua. 2) La segona llei se centra en la premissa que “la destresa en una àrea no és el factor determinant a l'hora de triomfar”. Però, una vegada has guanyat, el teu èxit es perpetua. 3) La tercera llei de l'èxit diu que una vegada ja has tingut èxit, trobar les condicions adequades i tenir una xarxa influent garanteix el fet de continuar estant per sobre. 4) La penúltima llei explica que el triomf d'un equip (sent aquest possible per la diversitat i equilibri dels components) eventualment només una de les persones rep el crèdit dels resultats. 5) En últim lloc, la cinquena llei afirma que “l'èxit no depèn de l'edat sinó de la productivitat, de la persistència”.

Barabási (2018) proposa una fórmula de l'èxit:

$$“E (\text{èxit}) = H (\text{habilitat}) i (\text{idees}).”$$

Barabási (2018) assenyala com a factor determinant la millora del rendiment, obrir noves xarxes de connexió i subratlla la importància de persistir, de col·laborar i de connectar amb altres persones. És essencial trobar un espai propi de creixement.

Richard St. John (2020) va realitzar més de 500 entrevistes cara a cara amb moltes de les persones més exitoses del món, incloent-hi a Bill Gates, Martha Stewart, Richard Branson o els fundadors de Google. Amb les respostes va crear una de les bases de dades més grans i

organitzades del món sobre els casos d'èxit. En el seu llibre *Els 8 trets de les persones exitoses* estableix que la persistència, la passió, el treball, servir, les idees, l'excel·lència, el foc i l'automotivació són el camí a seguir per assolir l'èxit. Assenyala que l'error que comet molta gent, però, és veure-ho com un camí d'un únic sentit. Però l'èxit, diu, és un “viatge continu” (St.John, 2020).

En el context actual, n'hi ha prou amb seguir aquests trets? Com bé s'ha explicat abans, en el marc de la meritocràcia, on tothom parteix de les mateixes oportunitats, seguir aquests passos i triomfar seria un camí disponible per a tothom. Però aquesta teoria no té en compte en l'equació: l'ètnia, la classe social, el gènere o la situació socioeconòmica. Gil Hernández (2020) planteja que els fills de famílies de classe alta gairebé mai descendeixen a “l'ascensor social”. Una de les investigacions realitzades per Gil Hernández (2020) amb les enquestes a escoles alemanyes mostra que el mecanisme que explica que l'alumnat de classes altes que no treuen bones notes tirin endavant són les aspiracions dels pares, que desitgen que arribin, almenys, al seu mateix estatus socioeconòmic.

Es podria fer un paral·lelisme amb el terme *pay to win*, que va ser encunyat en l'àmbit dels videojocs. Entès com “pagar per poder guanyar”. A l'inici, aquest tipus de videojocs són gratuïts perquè hi pots accedir i jugar sense cap problema i cost. Així i tot, quan vols progressar a dins de la dinàmica del joc o fer-te professional i competir amb altres, “has de passar per caixa” (Martín Pérez, 2021, p.35).

Per tant, l'esforç, el temps i el talent no és suficient. Especialistes com Benet (2020) sostenen aquesta opinió en afirmar que aconseguir les coses per al nostre propi mèrit és pràcticament inexistent amb aquestes condicions, on el teu marc d'actuació és reduït. Aquests fets plantegen la incògnita de si l'èxit podria comprar-se. Per tant, factors com la família, la cultura i la situació socioeconòmica intervenen no només en la percepció de l'èxit de la persona sinó en el camí que ha de seguir per arribar a ell.

2.2 La Societat Líquida de Bauman

Zygmunt Bauman (2000) parla de “modernitat líquida” per referir-se a la societat contemporània. La fluïdesa i la volatilitat de les relacions socials, econòmiques i personals són característiques de la comunitat actual. Bauman defineix la transició d'una modernitat

sòlida: amb estructures estables, com per exemple, la feina i el matrimoni a una modernitat líquida caracteritzada per la provisionalitat i inestabilitat. La fluïdesa i la volatilitat de les relacions socials, econòmiques i personals són característiques de la comunitat actual. La transició d'una modernitat sòlida es defineix amb estructures estables, com podien ser la feina i el matrimoni a una modernitat líquida, caracteritzada per la provisionalitat i inestabilitat (Bauman, 2000).

La teoria de Bauman (2000) marca com a punt de partida el terratrèmol de Lisboa de 1755, seguit d'un gran incendi i un tsunami que es va emportar tot cap al mar. La modernitat sòlida va néixer en aquest punt, amb la necessitat d'una administració humana, on havia quedat clar que no es podia confiar en la força de Déu i la naturalesa no era suficient. Bauman (2000) creia en la idea de reemplaçar el que hi havia pel que es podia arribar a dissenyar. Per contra, la modernitat líquida busca evitar que les coses es quedin fixes. Hi ha una por irracional que les coses siguin tan sòlides que no puguin canviar en un futur.

Pel que fa a la joventut, aquesta liquiditat es torna una dificultat per establir objectius clars i coherents a les seves vides. La incertesa i la rapidesa amb què canvien les expectatives socials sovint deixen el jovent en situació de desorientació. Hi ha una exigència implícita de flexibilitat, entesa com la capacitat de canviar de direcció en qualsevol moment (Bauman, 2013).

L'abandonament escolar prematur (AEP) a Catalunya se situa en el 14,8%, el percentatge de població juvenil entre 18 i 24 anys que no han completat l'educació secundària postobligatòria i que no segueixen cap mena de formació (Idescat, 2024). Pel que fa als estudis universitaris, un informe encarregat pel Ministeri d'Universitats (María Fernández Mellizo-Soto, 2022) assegura que l'11% de l'estudiantat espanyol menor de 30 anys, que es registren per primera vegada en un grau universitari, abandonen els estudis i no es tornen a matricular.

En referència a les particularitats de cada camp d'estudi, hi ha més abandonament entre els matriculats en estudis relacionats amb l'Art i les Humanitats, mentre que, els alumnes de Ciències de la Salut són els més fidels (Fernández Mellizo-Soto, 2022).

Bauman (2000) assegura que la classe mitjana que abans era estable, ara fa front a la precarietat. Mentrestant, qui té feina viu amb por de perdre-la i la població juvenil entra al mercat laboral sense sentir-se benvinguda, pensant que no poden afegir res al benestar de la societat. Aquesta por d'estar compromès amb algú o alguna cosa per sempre és recurrent a la societat contemporània. Tanmateix, la societat líquida també transforma alhora el concepte d'èxit, que alimenta aquesta associació del triomf amb els valors materials i el reconeixement social. Segons Elliot (2013), l'èxit en aquest context es troba en la capacitat d'adaptació constant als canvis i a la reinventació, lluny de l'assoliment d'objectius estables, com abans. En aquesta lectura es plantegen crítiques als conceptes de modernitat líquida i societat líquida de Bauman.

Elliot (2013) valora la teoria de Bauman (2000) com una mirada molt pessimista i reduccionista. En un escenari molt més flexible, l'oportunitat d'empoderament individual i, fins i tot, col·lectiu és més possible. Per tant, Elliot (2013) proposa no posicionar les persones com a víctimes passives en una situació canviant. Els humans tenen capacitat de resiliència i adaptació i prenen responsabilitat en el rumb de la seva vida. Així, cada persona experimenta la modernitat líquida d'una manera, on entren factors com la classe social o la cultura. Elliot (2013) creu que a la teoria de la modernitat líquida de Bauman (2000) es fa una generalització de l'experiència de la precarietat.

Per acabar, Elliot (2013) veu una manca de solucions constructives en l'anàlisi de Bauman (2000). Veu necessària una guia de propostes per fer front als problemes que planteja la societat contemporània, com la immediatesa i la volatilitat.

2.3 La Població Juvenil i la Identitat Personal

La joventut constitueix un 16% de la població mundial, és a dir, hi ha 1.200 milions de persones joves al món (Nacions Unides, 2024). Es considera “jove” a les persona amb edats compreses entre els 15 i els 24 anys (Nacions Unides, 1985). “Qui soc?, què faig a la vida?, cap a on vaig?, què és el que em diferencia de la resta?” Aquestes preguntes són molt freqüents en l'etapa de la joventut, on aquesta recerca personal s'intensifica.

“La identitat consisteix a ser un mateix, separat dels altres, amb integritat i coherència; ser una totalitat a través del temps, amb autoconsciència, malgrat els canvis que puguin produir-se” (Serra i Jubany, 2007, p.114). Erik Erikson (1993) és un dels autors més importants dins de l'estudi de la identitat i la seva teoria psicosocial és molt completa. Erik Erikson (1993) pensa que la identitat és una tasca indispensable en l'adolescència, i la seva construcció és un deure que tot jove ha d'assumir en algun moment. Els processos bàsics en la formació de la identitat són l'exploració i el compromís (Erik Erikson, 1993). Aquest procés és tan important perquè la manca d'identitat pot provocar apatia i desesperança sobre el futur (Adams, Abraham & Markstrom, 2000).

Sovint, un període de crisi de la identitat és una experiència comuna, però no generalitzada, definida per Erikson (1993) com els sentiments d'ansietat que acompanyen als esforços per definir o redefinir la mateixa individualitat i la reputació social d'un mateix. El pioner en la investigació sobre els estats de la identitat és James Marcia (1993), qui dona més suport empíric a l'observació d'Erikson a través de la definició de “4 estats de la crisi de la identitat”.

Serra i Jubany (2007, p.121) ho explica així:

1. Difusió de la identitat: la joventut dubta entre diferents alternatives, no ha assumit cap compromís encara, però també hi ha una absència d'exploració o crisi.
2. Delegació de la identitat: el jovent assumeix un compromís sense passar per una crisi o exploració de la identitat. Exemple: les mares i pares imposen una determinada elecció professional de forma autoritària.
3. Moratòria de la identitat: jovent en plena crisi de la identitat (exploració) no hi ha compromís encara. No està definit.
4. Consecució de la identitat: jovent que han travessat la crisi de la identitat, per tant, també una exploració, i n'han sortit assumint un compromís.

L'enfocament que James Marcia (1993) fa dels estats de la identitat ha estat criticat per investigadors com Bosma i Kuneen (2001) o Kroger (2000), que consideren que “desvirtua i trivialitza” la noció de crisi i de compromís (Serra i Jubany, 2007, p.121).

L'estudi de Serra i Jubany, (2007) posa de manifest que és possible que l'exploració de la identitat sigui més complexa en les dones que en els homes, pel fet que elles han d'intentar establir identitats en més dominis que els homes. Per exemple, equilibrar fites de la carrera professional i la família, relacions interpersonals, rols de gènere, sexualitat. Mentrestant, els homes prioritzen preocupacions com la separació, l'autonomia i l'assoliment (Gilligan, 1992).

Pel que fa a les diferències culturals a l'hora de concebre la identitat, hi ha pensadors que estableixen que les societats en què el grup és prioritat, la identitat acostuma a basar-se en els vincles amb aquest grup, mentrestant, en les societats que regeix l'individualisme, la identitat pren direcció cap a allò que algú posseeix o assoleix (Serra i Jubany, 2007).

El treball de Serra i Jubany (2007) subratlla la narrativa com a eina essencial del jovent en el procés de construir la seva identitat. Després de fer un repàs històric de la lectura del concepte, el punt de vista contemporani sobre el desenvolupament de la identitat proposa altres consideracions. Així, el concepte d'identitat ha evolucionat i ara es considera com una construcció dinàmica i canviant, en lloc d'una estructura fixa, una "entitat unificada i estable" (Serra i Jubany, 2007).

L'estudi (Serra i Jubany, 2007) exposa tres característiques d'aquesta nova configuració del concepte:

1) és una construcció dinàmica i canviant, ja no és una entitat unificada i estable, 2) es parla de múltiples jo o de múltiples identitats i també de possibles jo i 3) l'origen de la identitat està en l'intercanvi d'informació amb un mateix i amb els altres i en destaca el paper del llenguatge i sobretot, del discurs narratiu per facilitar la seva construcció (Serra i Jubany, 2007, p. 115-116)

Un altre aspecte que les investigacions han tingut en compte quan es parla de la construcció de la identitat del jovent, és la implicació d'altres factors com la família o l'escola. "Es presenten com escenaris on té lloc un procés permanent de negociació, construcció i reconstrucció de les seves identitats" (Abad Villamor, 2012, p.20).

L'acte de veure sèries destinades a un públic juvenil i la possibilitat d'identificar-se amb els personatges genera una narrativa interna on el jovent pot reinterpretar les seves pròpies experiències dins d'un marc més ampli de significació. "El que vivim ens ho expliquem i ho expliquem als altres en històries, i llavors vivim segons les històries que expliquem. Vida i història evolucionen juntes, dialècticament, cadascuna formant a l'altra". (Serra i Jubany, 2006, p.125).

2.4 Percepció de l'Èxit en el Jovent

La noció de l'èxit a la població juvenil és un referent en el camí de construcció d'una imatge de futur. El seguit de resultats reals i favorables amb les idees d'èxit estableix una base a partir de la qual construir plans de vida i establir metes a llarg o a curt termini. La percepció no és un procés de captació d'imatges com una càmera fotogràfica, sinó una activitat cognitiva on el cervell interpreta la informació sensorial i dona significat a la realitat (Arumí, 2005).

Entesa aquesta definició, el camp visual es diferencia del món visual, sent el primer la informació òptica immediata que arriba a la retina, mentre que el segon, és el resultat d'una interpretació (Gibson, 1950). Així, Arumí (2005) explica que la realitat és percebuda de manera subjectiva, ja que l'experiència està condicionada pels nostres sentits, cultura i coneixement previ (Rock, 1975, citat a Arumí, 2005). El processament de la informació perceptiva és guiat per dades i/o conceptualment. És a dir, a través d'una estimulació sensorial i/o a través del "coneixement de la interpretació o conceptualització possible d'alguna cosa" (Arumí, 2005, p.20).

Diversos autors han estudiat el concepte d'èxit en el camp de la psicologia. Els factors principalment analitzats (Karabanova i Bukhalenkova, 2016) han estat: la motivació per l'assoliment/evitació de l'èxit i els criteris d'avaluació de l'èxit a les activitats (McClelland, 1961; Hekhuizen, 2010), l'èxit com a valor (Rokeach, 1973) o els trets de personalitat de les professionals de l'èxit (Zhuravlev, 2009, Kornilova & Novikova, 2013).

Karabanova i Bukhalenkova (2016) tenen com a objecte d'estudi les percepcions de l'èxit en el jovent. A partir d'una investigació utilitzant la tècnica de l'enquesta, van identificar tres tipus de percepcions entre els adolescents: a) èxit com a popularitat i reconeixement social el grup més nombrós, b) percepció difusa de l'èxit, grup més reduït i c) èxit com a

autodesenvolupament i autorealització. Els adolescents els quals la seva vida està limitada a l'àmbit escolar i la dependència dels seus pares presenten una capacitat menor percebuda per controlar la seva vida i construir-la segons les seves metes personals (Karabanova i Bukhalenkova, 2016).

Per altra banda, els adolescents que associen l'èxit amb l'autodesenvolupament i l'autorealització mostren majors nivells d'orientació cap a diferents metes, confiança en les seves capacitats i satisfacció amb la seva vida actual. En canvi, aquells amb nocions immadures o poc definides de l'èxit, acostumen a sentir-se “menys satisfets” amb els seus resultats, menys segurs, i experimenten menys significació en les seves vides. Tendeixen a evitar planificar el seu futur (Karabanova i Bukhalenkova, 2016, p.16). Hi ha una distinció en els resultats segons el gènere, entre els adolescents amb nocions difuses de l'èxit predominen els homes amb un 58,5%, mentre que les dones són majoria entre el grup que associa l'èxit amb l'autodesenvolupament, 62,8% (Karabanova i Bukhalenkova, 2016).

La percepció de l'èxit del jovent i els seus plans de futur estan directament relacionats. Aquesta percepció està associada a les opinions dels adolescents sobre la possibilitat de planificar el futur i controlar les seves vides. Tenint en compte la teoria de Bauman (2000), mencionada anteriorment, en una societat més lliure que mai, també hi ha una sensació d'impotència col·lectiva. La desconexió existent de les intencions individuals de canvi i la capacitat real d'actuar provoca insatisfacció i sensació de vulnerabilitat. Per tant, a banda de l'èxit individual, també és molt difícil experimentar l'èxit col·lectiu.

El xoc entre la impossibilitat de preveure un futur i una identitat estable amb les expectatives socials imposades pot desembocar en frustració. Les trajectòries juvenils cap a la vida adulta són afectades de manera particular per la societat líquida (Querol i Alcañiz, 2015). La flexibilitat, tot i ser una característica aparent de la modernitat líquida, és condicionada per les desigualtats socials i econòmiques, un factor que influeix directament en les oportunitats del jovent a l'hora d'assolir les seves metes. Querol i Alcañiz (2015) asseguren que aquestes desigualtats amplifiquen la sensació d'incertesa entre aquells que tenen menys recursos i, per tant, agreugen les complicacions per construir, o amb prou feines, imaginar-se, un projecte de vida.

Un altre dels factors que condicionen la percepció de l'èxit del jovent és la pressió social. Els autors (Querol i Alcañiz, 2015) analitzen com les expectatives socials com podrien ser: una carrera exitosa, independitzar-se o formar una família, entren molts cops en conflicte amb la realitat fluida i canviant de la societat líquida.

Aquesta disconformitat dificulta la construcció d'una identitat personal coherent i, a més, té un gran impacte emocional en el jovent (Querol i Alcañiz, 2015). Mentre que hi ha un sector del jovent que aconsegueix adaptar-se i trobar oportunitats en el context actual, hi ha un altre sector que es veu atrapat en una situació de precarietat, o fins i tot, afirmen (Querol i Alcañiz, 2015), "d'exclusió social".

Un estudi de la Universitat de Houston (Damian, 2024), realitzat amb dues mostres representatives de jovent islandès, assegura que l'assoliment de l'èxit dels joves està relacionat de forma directa amb el desenvolupament de les seves metes a la vida, les quals influeixen en les decisions educatives i ocupacionals al llarg del temps. Aquests resultats posen en relleu la importància d'una honesta definició dels objectius, ja que comprova que les metes de la vida presenten una estabilitat considerable des de l'adolescència fins a l'adulthood jove, i que la seva evolució té un impacte significatiu en la trajectòria educativa i laboral de cada individu.

A l'estudi de Damian (2024), que va fer un seguiment durant 12 anys des de l'adolescència fins a l'adulthood jove, es confirma que els objectius relacionats amb l'educació i el prestigi són els predictors més forts en l'èxit futur. Per tant, s'estableix una clara relació entre el desenvolupament de les metes vitals i els resultats laborals. La majoria de les metes van disminuir en importància durant la transició d'èpoques vitals, amb l'excepció de les relacionades amb la família i la comunitat, que indica una constant voluntat en la construcció de relacions socials en l'adulthood jove (Damian, 2024). Per tant, com a conclusió de l'estudi s'extreu que tenir clars els objectius vitals afavoreix i motiva les conductes professionals des d'una edat primerenca. A més, els canvis en alguns objectius durant el creixement, també influeixen significativament als resultats educatius i laborals (Damian, 2024).

La percepció de l'èxit durant l'adolescència pot estar condicionada per diferents factors, tant externs, com el reconeixement social, com per característiques individuals, com l'autoestima,

el sentit de la vida i la projecció del futur. Una investigació realitzada a Ucraïna amb participants d'entre 15 i 17 anys (Samoilenko, 2022) va demostrar que aquells que associen l'èxit amb l'autorealització i el desenvolupament personal acostumen a tenir una autoestima més alta, més claredat en les seves metes vitals i una actitud més positiva envers la vida.

Al contrari, els adolescents que definien l'èxit des del punt de vista de complir amb exigències externes, es valorava uns nivells més baixos de confiança en si mateixos, menys capacitat de planificació i més incertesa amb el futur (Samoilenko, 2022). A més a més, els resultats evidencien que tenir aspiracions altes no sempre està vinculat amb obtenir bones notes o optar a la universitat (Cabinet Office, 2008).

La construcció de l'èxit per part dels joves no només depèn de factors individuals, sinó també del context familiar i comunitari com: el gènere, la classe social, l'ètnia i les característiques del veïnat. Els adolescents que creixen en un entorn més desfavorit acostumen a desenvolupar aspiracions més limitades, ja que manca un seguit de models diversos, autoestima i xarxes socials tancades. Tanmateix, encara que l'entorn familiar és el factor més influent en les aspiracions educatives, les xarxes socials locals, les característiques del veïnat i les diverses fonts d'inspiració també tenen un paper fonamental. A les àrees on les xarxes socials són tancades i existeix una baixa mobilitat poblacional, el jovent té menys accés a oportunitats externes (Cabinet Office, 2008).

L'estudi presenta els conceptes de *bonding* i *bridging*, és a dir, vincles propers a dins d'un grup tancat i vincles entre diferents grups, respectivament (Cabinet Office, 2008). S'exposa que les comunitats més desfavorides, amb aspiracions més baixes, "acostumen a tenir elevats nivells de capital social de vincle (*bonding*), però menor nivell de capital social de pont (*bridging*)" (Cabinet Office, 2008, p.24), per tant, tenen grans xarxes socials de suport i major sentiment de comunitat, però poca probabilitat de mobilitat social i accés a nous camins i oportunitats.

Les aspiracions d'aquest jovent poden revertir-se a través d'una intervenció educativa o comunitària que fomenti l'autoeficàcia i presenti altres camins d'èxit i autodesenvolupament. Aquesta intervenció s'hauria de fer entre els 11 i els 14 anys, "una franja d'edat clau, quan els joves passen d'ambicions idealistes a unes de més realistes" (Cabinet Office, 2008, p.2).

2.5 Influència de la Ficció en la Joventut

Les sèries de ficció juvenils són un mirall de la realitat juvenil. Reflecteixen valors, comportaments i dinàmiques socials entre el jovent. Però, sovint, en són també un constructor d'aquesta realitat. Així, la seva importància en la investigació és doble, per una part mostren la representació de la realitat juvenil i alhora suposen una gran influència en la construcció de la seva identitat. Peterson & Peters (1983); Gerbner & al., (2002) afirmen que “el paper de la televisió en la transmissió de representacions de diverses índoles continua sent un fenomen social i cultural, a l'hora d'influir o perpetuar creences, estereotips o valors a l'audiència” (citat a Fedele M. i García Muñoz N, p.134, 2011).

Per a Lévi Strauss (1965), “el sistema mediàtic, en la seva capacitat per construir la realitat, transmetre ideologia o induir comportaments socials té a les societats contemporànies, bona part de la funció d'instrument conceptual que tenia el mite a les societats primitives per explicar el món i servir com mitjà d'apropiació simbòlica de la realitat” (citat a Abad Villamor, 2012, p.18).

Ser jove consisteix en un “conjunt de pràctiques, valors i formes de vida” en els quals intervenen processos de producció i reproducció culturals. (Chicharro, 2014, p. 78). Diverses investigacions (Gómez, Medina de la Villa i González, 2013; Callejo, 2013; Lacalle-Zalduendo, 2012; López i Gómez, 2012; Fedele i García Muñoz, 2010) han analitzat el consum mediàtic dels adolescents, i majoritàriament conclouen que la ficció seriada és un dels formats preferits i el que més consumeixen.

Segons Medrano i Cortés (2008) les noies s'interessen més que els nois per aquests productes, encara que ambdós gèneres els consumeixen amb continuïtat. El jovent i, en especial, les dones joves, extreuen informació de la ficció televisiva seriada i poden convertir-se, per tant, en agents de socialització (Menéndez Menéndez, Figueras-Maz, & Núñez Angulo, 2017, p.390). La generació de joves actual ha liderat la transició de la cultura impresa a la cultura audiovisual i, posteriorment, a la multimèdia (Marta-Lazo & Gabelas-Barroso, 2013, p.15). Ja no consumeixen tant la televisió, però sí que consumeixen productes audiovisuals. Només ha canviat el canal. Ho fan a través d'altres pantalles. A més a més, aquesta narrativa mediàtica ha estat complementada en els últims anys pels fòrums de fans en línia. En aquests espais

existeix una retroalimentació que pot anar més enllà dels discursos de la ficció seriada (Marta-Lazo i Gabelas-Barroso, 2013).

Castillo & Vilches (2011) comproven que el 90% del jovent enquesta consumeix sèries de ficció en ordinadors, a més de la televisió. Aquestes dades indiquen que hi ha una evolució evident en els seus hàbits de consum. Aquest augment es tradueix en un desplaçament de temps que podria haver-se dedicat a altres activitats recreatives (Bermejo Berros, 2012). La Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (CNMC, 2020) calcula que els vídeos curts són el contingut audiovisual en línia més consumit amb un 57,5%, però el segueixen els episodis de sèries, amb un 50,3%.

Segons l'estudi de Delponti, Rodríguez Wangüemert i Ortega Rivas (2022), el jovent consumeix principalment sèries de ficció mitjançant plataformes com Netflix, Disney+, Amazon Prime i HBO. Un 89% dels enquestats afirma que ha mirat continguts en aquestes plataformes. A més a més, l'estudi assenyala que l'experiència de consum ja no és passiva, l'audiència juvenil participa activament en la difusió de les històries que consumeixen, sigui mitjançant xarxes socials o pels fòrums de fans en línia, mencionats anteriorment. Aquesta tendència reforça el vincle generat amb els personatges i les trames. El públic només rep la història, si no que la reinterpreta i la reproduceix (Jenkins, 2008). Per tant, la televisió i la ficció audiovisual té un paper important en la transmissió de representacions socials, que després de seguir els mateixos patrons, poden reforçar estereotips, legitimar comportaments i ajustar la percepció de la realitat (Gerbner et al. 2002).

És important, doncs, observar la connectivitat entre el jovent i la sèrie que els agrada: els resultats d'un estudi (Bermejo Berros, J, 2012) indiquen que els subjectes participants, grups de joves espanyols d'entre 15 i 24 anys, parlen amb regularitat de les sèries que es veuen. El visionament d'una sèrie no es redueix a una activitat privada, ja que els joves espectadors parlen dels episodis i de les coses que els passen als personatges quan acaben de mirar la sèrie a casa i també quan es reuneixen amb amics o companys de feina. Els personatges d'aquestes sèries són sovint idolatrats pel jovent espectador perquè són els que representen les seves actituds i desitjos. Tenen un contacte freqüent i prolongat que els fa sentir una connexió amb ells (Bermejo Berros, 2012).

El jovent selecciona els seus personatges preferits o, per contra, els més incompatibles amb ells, a través de quatre arguments: “el grau d’humor, l’adequació dels atributs del personatge lligats a la trama; l’actitud de l’espectador cap a l’actor que interpreta el personatge i la comparació i grau de correspondència entre el que és i el que fa el personatge, amb allò que succeeix a la vida, fora del món de la ficció” (Bermejo Berros, 2012, p.31).

2.6 Ficció i Joventut: Investigacions sobre Identitat i Èxit

Per tal d’organitzar les contribucions acadèmiques sobre l’objecte d’estudi, s’han agrupat els estudis en tres blocs diferents: 1) construcció de la identitat, 2) representació de gènere i relacions interpersonals a la ficció, 3) percepció de l’èxit. El tercer bloc és el més coincident amb el que s’investiga en aquest treball.

En referència al primer bloc, Lacalle (2013) se centra en la construcció de la identitat i la transmediàtica del jovent, relacionada amb la ficció televisiva, mentre que a un altre estudi (Lacalle, 2010) determina que hi ha “un risc existent de la televisió a perpetuar prejudicis o estereotips socialment compartits en la construcció de l’imaginari sobre la identitat juvenil” (p.260).

Lacalle (2013) té com a mostra jovent d’entre 15 i 29 anys i avalua com la ficció ha contribuït en la configuració del seu imaginari social, entenent-se aquest com el conjunt de representacions, valors, termes i normes que una societat adopta sobre un determinat grup. L’estudi analitza la identitat juvenil dins de la ficció espanyola i ho fa des d’un enfocament sociosemiòtic estructurant el seu estudi en l’anàlisi dels personatges, del relat audiovisual, dels recursos transmediàtics i de les narratives i aspectes rellevants. A partir d’aquesta anàlisi, es destaca que hi ha una gran connexió entre la ficció televisiva i la web, que serveix com a recurs per compartir reaccions en la construcció d’identitats socials. Comprova que la ficció representa la joventut d’una manera bastant respectuosa, però que és important que els emissors d’aquest contingut siguin conscients del seu rol social en la construcció de la identitat personal del jove i del jovent com a col·lectiu (Lacalle, 2013).

L’enfocament sociosemiòtic que utilitza la investigació (Lacalle, 2013) permet estudiar les narratives i la seva influència en el col·lectiu imaginari, no només centrant-se en el contingut sinó també en el context sociocultural en el qual es consumeixen. Això implica que no només

valora l'impacte de la ficció seriada en el jovent sinó també la seva posterior reinterpretació -condicionada- per part d'aquest grup.

Hi ha un procés d'identificació i empatia entre el jovent i els personatges presentats a la ficció, ja que Bermejo Berros (2012) confirma al seu estudi que existeix un tipus de connectivitat entre el jovent espanyol de la mostra i els personatges de les sèries que miren. Aquests mecanismes de connectivitat no s'allunyen molt dels utilitzats en la nostra vida quotidiana, és a dir, "la manera en la qual avaluem als personatges, a través de trets, caràcters i propietats no difereix d'aquella que fem servir amb els humans" (Bermejo Berros, 2012, p.48).

Davant d'aquests resultats és important parlar sobre el concepte *Connectedness* (Russell, 2003). Russell, Norman & Heckler (2003) van introduir aquest concepte en el context de la relació entre les persones i els programes de televisió, definint aquest terme com el vincle que uneix els espectadors amb programes específics. Per tal d'aprofundir en la recerca, aquesta connexió, que va ser mesurada a la investigació a través d'una escala, comprèn la identificació emocional i la integració del programa visualitzat en la vida quotidiana de l'espectador.

La *Television connectedness* (Russell, 2003) és un factor important a valorar a l'hora d'explicar com els programes de televisió afecten la percepció dels espectadors sobre les imatges de consum en aquestes ficcions i en els mitjans en general.

Pel que fa al segon bloc d'estudis identificats, relacionats amb la representació de gènere i les relacions, Homs Farell (2020) i Reliegos Hernández (2019), en canvi, centren els seus treballs en la representació de gènere i les dinàmiques de relacions. En el primer cas (Homs Farrel, 2020), s'analitzen dues de les tres sèries que té de mostra aquesta recerca, *Élite* i *Sex Education*, però, en aquest cas, s'observa la representació dels rols de gènere i les relacions afectiu-amoroses.

L'estudi (Homs Farell, 2020) és una anàlisi de contingut de 16 episodis, dos de cada sèrie, per concloure com es representen les relacions afectives i quins estereotips de gènere es repeteixen o, per contra, es desafien.

Mentre que a ambdues sèries es conclou que perpetuen rols de gènere i actituds estereotipades, s'observa un esforç per trencar certes figures convencionals, sobretot en el cas de *Sex Education*. La sèrie britànica mostra menys escenes sexuals explícites que l'espanyola i, a més, amb un enfocament més emocional i no tan superficial com a *Élite* (Homs Farell, 2020).

La investigació de Reliegos Hernández (2019) tracta també d'una anàlisi de contingut de tres sèries juvenils on es troba que la representació de diferents orientacions sexuals i identitats de gènere és limitada. A més, es conclou que les sèries poden influir en les emocions i expectatives del jovent sobre les relacions, a causa de l'enfocament d'aquestes en la ficció i l'encert en la representativitat de la realitat juvenil (Reliegos Hernández, 2019).

Respecte a l'últim bloc, tot i que la literatura acadèmica no és gaire àmplia en aquest tema en concret, existeixen algunes investigacions que tracten directament el context d'èxit, però condicionat per altres variables que no tenen a veure amb la ficció seriada juvenil, com per exemple, el tipus d'estudis o de condicions socioeconòmiques.

Valdivia Vizarreta, Rodríguez Pérez, Sepúlveda Parrini, Naranjo Crespo & Carrasco Temiño (2024), per exemple, examinen les narratives d'èxit entre alumnat de Formació Professional (valoren els estudis com a factor influent). A l'estudi els joves participants defineixen l'èxit com “una combinació d'assoliments objectius (inserció laboral, emprenedoria, metes professionals) i subjectius (estabilitat, felicitat i amistats)” (Valdivia Vizarreta et al., 2024, p.1).

La investigació té com a metodologia els *photovoice*, que van permetre als joves participants representar les seves realitats i experiències. A través de la fotografia i de la narrativa personal aquesta investigació (Valdivia Vizarreta et al., 2024) va poder recollir tot allò que la Formació Professional (FP) ha suposat en les vides de part del jovent.

En un context diferent però amb objectius similars, la definició d'èxit del jovent també ha estat estudiada a una universitat de Buenos Aires (Gueglio & Seidmann, 2014). En aquest estudi, es conclou que l'èxit entre el jovent s'associa principalment al reconeixement social, dividit en tres nivells: laboral, afectiu i econòmic. A la investigació es comprova que per a la

majoria dels enquestats l'èxit es percep com un "estat o moment a la vida al qual es pot arribar" (Gueglio & Seidmann, 2014, p.145).

Els factors centrals en la representació de l'èxit són els diners, el treball i les relacions interpersonals. Respecte al primer, a l'estudi s'observa que es refusa la idea d'associar l'èxit amb la riquesa, però que a la pràctica sí que la valoren i continua sent un factor clau. Pel que fa al treball, s'observa que no només és una font d'ingressos, sinó que també proporciona satisfacció personal. La majoria dels enquestats aspiren a treballs de prestigi i poder. En últim lloc, en les relacions interpersonals es valora especialment el reconeixement afectiu de la família (Gueglio & Seidmann, 2014).

En aquesta investigació no es troben diferències de gènere amb relació a la idea d'èxit. "El món del treball, els diners i la vida familiar apareixen en el discurs de joves homes i dones de manera similar, atorgant ambdós una gran importància tant al món públic com al privat" (Gueglio & Seidmann, 2014, p.150). Per tant, la investigació conclou que l'èxit es percep com una construcció individual, que, quan es considera en assolir-la, només se centra en característiques personals del subjecte (Gueglio & Seidmann, 2014). Aquesta visió el desvincula de factors externs com el context socioeconòmic, la classe social o la sort. Per tant, l'èxit per al jovent enquestat és una noció atemporal i abstracta que no troba relació directa amb la societat, sinó amb els desitjos, els recursos i els esforços de l'individu.

Aquesta idea individualista de l'èxit també apareix a l'estudi, en aquest cas europeu, de Klimkowska (2012), on la majoria dels enquestats tenien una visió clara del seu èxit i, a més, pensaven que l'aconseguirien algun dia. No obstant, s'observa que alguns participants no poden avaluar quines són les seves possibilitats i competències per arribar a l'èxit a la vida (Klimkowska, 2012).

Els enquestats d'aquest altre estudi cursaven Pedagogia i Treball social, i a la investigació s'observa que els participants no veuen una connexió entre la formació i l'adquisició de competències per a l'èxit. Això indica que l'estudiantat no acaba de donar valor al seu aprenentatge i, per tant, es creu que "success is not limited only to spectacular achievements, but it also concerns the ability to lead a satisfying life" (Klimkowska, 2012, p.37).

Ambdós estudis no valoren la ficció seriada en el seu anàlisi sobre la percepció de l'èxit del jovent, però, donades les investigacions sobre l'impacte de la ficció al col·lectiu jove i la connectivitat entre consumidors i els personatges, és interessant continuar investigant en com és la representativitat de l'èxit en les sèries juvenils i quin grau de coincidència hi ha entre la percepció de l'èxit del jovent i el que es representa com exitós a la ficció seriada juvenil d'avui en dia.

Tot i que alguns estudis no tractes directament la ficció com a font d'influència en l'èxit, és rellevant destacar que el consum mediàtic i la ficció seriada és un objecte d'estudi interessant, ja que no es tracta només d'una experiència d'entreteniment i goig sinó, alhora, d'un consum cultural que influeix en la construcció i reconfiguració de la nostra identitat personal i social (Bermejo Berros, 2012). Els processos de comunicació, com ja han dit prèviament altres veus expertes, (Sunkel, 2002, p.3), són “espais de constitució d'identitats i de conformació de comunitats”, per tant, poden determinar de la mateixa manera els paràmetres a través dels quals mesurar l'èxit.

3. Metodologia i mostra

3.1 Enfocament i Disseny de la Investigació

El procés metodològic emprat és de tipus qualitatiu, ja que permet analitzar les narratives, discursos i significats que el jovent aconsegueix construir al voltant del concepte èxit, sovint influenciat per factors socioculturals.

Aquest enfocament és justificar per la llarga tradició investigació interpretativa sobre l'experiència del consum (Joy & Jerry, 2003). Les tècniques qualitatives proposen la millor manera d'estudiar aquestes experiències “dins del seu context, conciliant les vivències dels seus participants i recopilant totes les interpretacions possibles abans de desenvolupar els conceptes finals per demostrar, amb les evidències de les dades, la relació entre els conceptes mencionats” (Bhattacharjee, 2012, citat a Martínez-Serrano, Gavilan & Martínez-Navarro, 2023, p. 78).

El present estudi combina dues tècniques d'investigació, que consisteixen en la realització de grups focals i una anàlisi de sèries de ficció. Els grups focals són la metodologia base i consisteixen en quatre discussions amb jovent d'entre 18-21 anys que comparteix situació educativa, com per exemple el tipus d'estudi: grau universitari o cicle formatiu; o l'àmbit, ciències o humanitats. L'anàlisi de sèries de ficció serveix com una tècnica necessària per dur a terme l'experiment principal, analitzant els continguts de les sèries juvenils *Sex Education* (2019), *Élite* (2018) i *Merlí* (2015) per extreure fragments que representin models d'èxit i altres subcategories relacionades com aspiracions i fracassos, crisis d'identitat o pressions familiars i socials. Als grups focals s'ha opinat sobre tres dels sis fragments seleccionats a l'anàlisi. El criteri de selecció dels tres fragments per a cada grup focal ha estat per sorteig.

3.2 Anàlisi de sèries de ficció

Per tal de fer els grups, s'ha dut a terme una anàlisi qualitativa de sèries de ficció, on s'han analitzat les primeres temporades de *Merlí* (2015), *Élite* (2018) i *Sex Education* (2019) i s'han extret 6 fragments, dos de cada sèrie, que representen alguns dels temes relacionats amb l'objecte d'estudi. L'objectiu és reconèixer diferents representacions del concepte d'èxit en aquestes ficcions seriades, així com les pressions externes i els conflictes entre les aspiracions personals i les expectatives de l'entorn. Cal destacar que aquesta anàlisi només és una tècnica auxiliar per dur a terme els grups focals.

Les peces seleccionades s'han utilitzat posteriorment als grups de discussió com a estímuls visuals a partir dels quals iniciar un debat o reflexionar. Aquesta anàlisi funciona com a marc de referència a l'hora d'identificar les narratives de l'èxit en les sèries juvenils i observar com estan construïts dins del discurs, elements com la pressió social o acadèmica, les aspiracions, i en afegit, la representació de la teoria de la societat líquida (Bauman, 2000).

➤ Merlí

Merlí és una sèrie juvenil catalana que es va emetre a la cadena de televisió pública de Catalunya TV3 entre el 2015 i el 2018. La trama és protagonitzada per un professor de filosofia, Merlí Bergeron, i els seus alumnes de batxillerat. No és un professor gaire entès per

la resta de professorat per la seva manera d'entendre l'educació, les aules i la filosofia. Héctor Lozano és el creador de Merlí i la direcció és d'Eduard Cortés. La sèrie compta amb tres temporades que en total sumen 40 episodis d'aproximadament 58 minuts cadascun.

La sèrie també va estar disponible a Netflix a partir del 2016. No obstant això, la primera temporada de la sèrie va deixar d'estar disponible a la plataforma a partir de l'1 de gener de 2024. A més a més, també va ser doblada per Atresmedia, que va comprar els drets i va emetre la sèrie a La Sexta el 2016. Després del triomf de la primera temporada, el 2019, es va estrenar una seqüela en Movistar+: *Merlí. Sapere aude*. Actualment, les dues temporades d'aquest 'spin-off' són les úniques disponibles en la plataforma Netflix. Quan es va estrenar la sèrie es va aconseguir una quota d'audiència del 17,7% amb 566.000 espectadors. El consum de la sèrie a posterior no està plasmat en números perquè la plataforma Netflix mai ha publicat les seves dades.

La trama barreja la comèdia amb el drama. S'ha escollit com a part de l'objecte d'estudi perquè fa un contrast entre la pressió acadèmica tradicional amb l'educació que aposta pel pensament crític. Valora la importància de la construcció pròpia de la joventut i mostra personatges amb situacions familiars, socioeconòmiques i culturals molt diferents.

➤ *Élite*

Élite és una sèrie juvenil espanyola centrada en un grup d'estudiants de l'institut privat Las Encinas. Els protagonistes són joves, pertanyents en gran majoria a classes socials altes excepte tres alumnes que arriben becats d'un altre institut molt diferent. Aquests personatges desenvolupen conflictes i rivalitats a dins d'una trama de misteri i de crims.

La sèrie es va estrenar el 2018 a Netflix, l'única plataforma a través de la qual es pot consumir la sèrie. Es tracta d'un drama juvenil dirigit per Carlos Montero, Darío Madrona, Dani de la Orden i Ramón Salazar, que actualment compta amb 8 temporades de 8 episodis cadascuna i una durabilitat de 50 minuts aproximadament per capítol. La plataforma va anunciar el 2019 pel seu perfil de X que 20 milions de cases havien vist almenys un 70% d'algun capítol de la primera temporada d'*Élite* en les seves quatre primeres setmanes a catàleg.

Aquesta sèrie representa a la perfecció una visió de l'èxit basada en l'estatus, els diners i la influència social i popularitat, factors que intervenen directament en la percepció del jovent i en la construcció del seu "jo". Cada personatge mostra una narrativa diferent del que significa triomfar a la vida o, per contra, fracassar.

➤ **Sex Education**

Sex Education és una sèrie del Regne Unit creada per Laurie Nunn i produïda per Netflix. Els seus capítols duren al voltant de 45 minuts i compta amb quatre temporades de 8 episodis.

Otis Milburn és el protagonista de la comèdia dramàtica, un jove socialment negat que aprèn sobre sexualitat gràcies a la seva mare sexòloga. Amb ajuda de la Maeve Wiley, una amiga que coneix a l'institut, comença a oferir consells sexuals als seus companys de l'institut. En el mateix comunicat de Netflix a X el 2019, es va anunciar que gairebé 40 milions de comptes van connectar amb *Sex Education* en el seu primer mes.

S'ha escollit aquesta sèrie perquè és rellevant a l'hora d'analitzar les inseguretats i expectatives que fa front el jovent, sobretot en el camp sexual. La trama posa sobre la taula les concepcions tradicionals de l'èxit tant acadèmic com social. A més, aprofundeix en l'educació sexual, que potser en les altres dues sèries estudiades passa més desapercebut o es representa de manera molt diferent.

Anteriorment, s'ha fet una revisió sobre la literatura prèvia a Netflix -plataforma que recull o ha recollit les tres sèries seleccionades- i l'èxit de les sèries juvenils. D'entre totes les plataformes del vídeo sota demanda (VOD), destaca el cas de Netflix, que ofereix als seus subscriptors la possibilitat de connectar-se als seus continguts a qualsevol hora del dia i en qualsevol dispositiu digital. Les tres produccions escollides per l'anàlisi de sèries de ficció han estat o encara estan al catàleg de la plataforma de streaming.

En el cas espanyol, Netflix entra al mercat del vídeo sota demanda el 2015 (García-Orta i García-Prieto, 2019). En cinc anys va canviar les regles i va ampliar la capacitat de la

indústria audiovisual gràcies a la seva gran distribució de sèries i pel·lícules i per ser una potencial productora de continguts. Netflix va ser una plataforma fulminant en el canvi d'hàbits de consum i en les demandes dels seus consumidors. A l'Informe Económico Sectorial de las Telecomunicaciones y el Audiovisual 2019 de la CNMC, Netflix - juntament amb la resta de plataformes - sumen al voltant de sis milions de contractes. Tenint en compte tant les subscripcions individuals com els paquets.

Del Pino i Aguado (2012) afirmen que el jovent és el principal consumidor de contingut audiovisual a través d'Internet, és evident que aquests hàbits de consum siguin propis de la generació nativa digital. Una estratègia que intensifica l'experiència de consum mediàtic és el binge-watching. Encara que existeixen antecedents en la dècada dels 90, el terme apareix lligat a les plataformes de streaming. Els episodis es projecten de forma encadenada, és a dir, acaba un capítol, d'entre 50 i 60 minuts, i en comença el següent automàticament en una diferència de segons. La trama es desenvolupa durant tota la temporada i el desenllaç no apareix fins al final. Acadèmicament, hi ha un buit de consens sobre el concepte, però les definicions de binge-watching recollides a la literatura s'enfoquen en el nombre de capítols de la sèrie visionats consecutivament (Flayelle et al., 2020; Merikivi et al., 2020). En aquest cas, *Élite*, *Merlí* i *Sex Education* han estat sèries exitoses que segueixen aquesta dinàmica a la plataforma líder Netflix.

Pel que fa a la mostra, per tal d'assegurar la rellevància dels fragments seleccionats s'han seguit uns criteris de selecció que els vinculen amb l'objecte d'estudi:

Criteri de selecció	Explicació
Representació de l'èxit i aspiracions juvenils	Escenes on els personatges expressen explícitament o implícitament les seves idees sobre el que significa tenir èxit. Representació de diferents models d'èxit: acadèmic, professional, social, econòmic, emocional o sexual.
Pressions socials i expectatives de futur	Escenes que manifestin tensions entre el que els personatges desitgen i el que s'espera d'ells. Representació de la influència de la

	família, l'escola o la societat en la presa de decisions del jovent.
Narratives que desafien el model tradicional d'èxit	Escenes on es replanteja les concepcions convencionals de l'èxit, és a dir, alternatives o crítiques d'aquest model. Ex: personatges que prioritzen el seu benestar emocional a l'èxit econòmic o acadèmic.
Manifestacions de la societat líquida (Bauman, 2000)	Moments en què manifesti la incertesa, la flexibilitat i la inestabilitat dels personatges en la construcció del futur o de les seves metes.
Diversitat de personatges i contextos socioculturals	Les escenes han de representar diferents perfils socioeconòmics i culturals. Escenes que representin varietat de situacions per evitar una visió limitada de la representació de l'èxit juvenil a les sèries.

Taula 1. *Criteris de selecció dels fragments.* Elaboració pròpia.

El nombre de fragments seleccionats ha estat dos per sèrie, és a dir, sis fragments; ja que, en ser material complementari dels grups de discussió, és un nombre considerable d'exemples per poder obrir i contextualitzar la discussió sense que siguin molts per poder condicionar-la. S'ha fet un visionament de les primeres temporades de les tres sèries seleccionades i s'han recollit sis escenes que compleixen amb els criteris de selecció de la Taula 1.

3.3 Grups focals

La recerca ha estat fonamentada en els grups focals, una metodologia qualitativa idònia sobre la qual recolzar la investigació quan “s’interessa conèixer la percepció que els subjectes d’una població tenen sobre un determinar concepte, fet, institució o programa” (Gil Flores, 1992, p. 210). Aquest tipus de metodologia qualitativa permet obtenir un tipus de dades gràcies al seu context natural, que dona lloc a l’“espontaneïtat”, d’on surten opinions, sentiments i desitjos individuals que altres metodologies més estrictes i immòbils no generarien en la mostra (Gil Flores, 1992). Els criteris de selecció de la mostra de ha estat: tenir entre 18 i 21 anys, estar

cursant o voler cursar l'any vinent estudis postobligatoris com grau universitari o cicle formatiu i mostrar interès o familiaritat amb el consum de sèries juvenils.

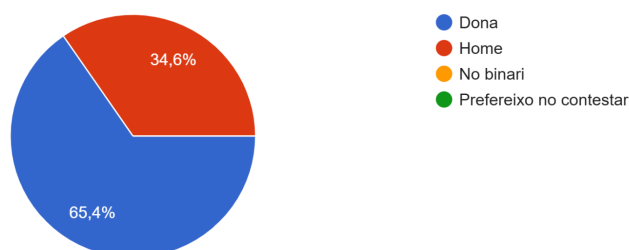
En el perfil buscat també es valorava la destresa en participar activament en el col·loqui i saber expressar el seu parer. La recerca s'ha basat en quatre grups d'entre 6 i 8 persones joves que complien amb els requisits anteriors, separats segons el tipus i branca d'estudis. Per tant, a banda de la franja d'edat, els participants de cada grup compartien situació acadèmica. En total, hi han participat 26 estudiants.

La classificació ha estat la següent:

- Grup 1: alumnat de cicles formatius de l'àmbit social, humanístic o artístic (CFS).
- Grup 2: alumnat de cicles formatius de l'àmbit científic, tecnològic o de salut (CFC).
- Grup 3: alumnat o futur alumnat de graus universitaris de l'àmbit social, humanístic o artístic (GUS).
- Grup 4: alumnat de graus universitaris de l'àmbit científic, tecnològic o de salut (GUC).

Aquesta divisió permet analitzar com les diferents trajectòries educatives i personals influeixen en la percepció de l'èxit, sobretot tenint en compte què s'espera després dels estudis en cada cas. L'estratègia per garantir diversitat en la mostra és comptar amb l'opinió de totes les branques educatives que un jove pot estar cursant en aquesta franja d'edat.

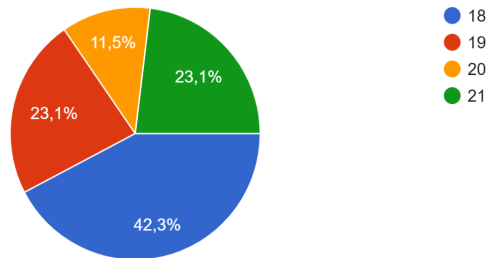
Gènere
26 respuestas

Gràfic 1. *Gènere dels participants*. Formularis de Google.

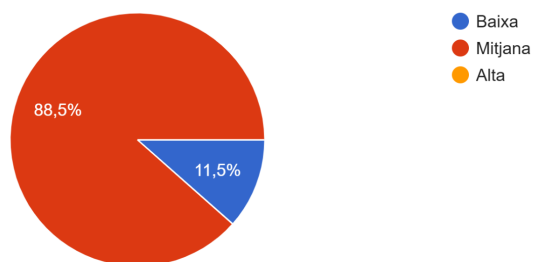
Edat

26 respuestas

Gràfic 2. *Edat dels participants*. Formularis de Google.

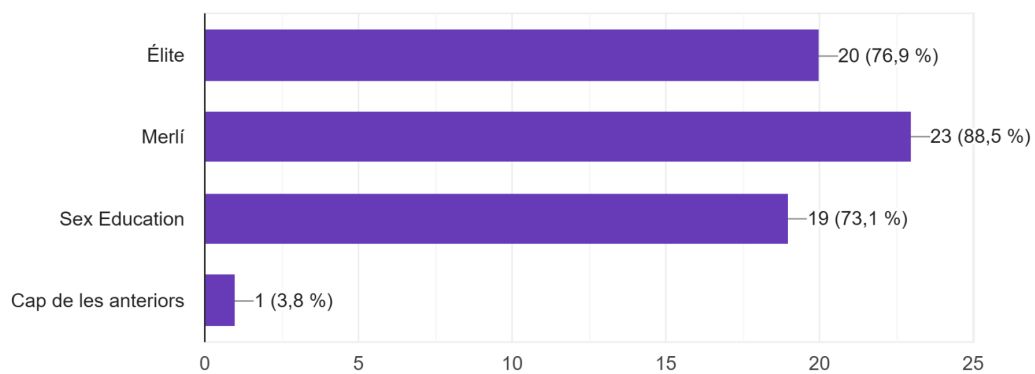
Classificació socioeconòmica: em considero de classe social...

26 respuestas

Gràfic 3. *Classe social dels participants*. Formularis de Google.

Quines sèries has vist (almenys una temporada) del llistat següent?

26 respuestas

Gràfic 4. *Els participants que han vist Merlí, Élite i/o Sex Education*. Formularis de Google.

A l'estudi van col·laborar 17 participants de Cornellà de Llobregat, 4 de Barcelona, 1 de Lleida, 1 de Martorell, 1 de Santa Coloma de Gramenet i 2 de Viladecans.

Entre tots els grups, hi va participar alumnat dels graus d'infermeria, arquitectura, química, psicologia, ciències polítiques i dret. Pel que fa als cicles formatius, els participants estudiaven anatomia patològica i citodiagnòstica, arts escèniques i musicals, educació infantil, tècniques d'actuació teatral, administració i finances, diagnòstic per la imatge i medicina nuclear, integració social, química i salut ambiental, laboratori d'anàlisi i control de qualitat. Per altra banda, tres dels participants estaven preparant la selectivitat per accedir a un grau l'any següent.

Els participants s'han denominat de la següent manera a l'hora de mencionar-los individualment:

- CFS

- Informant 1
- Informant 2
- Informant 3
- Informant 4
- Informant 5
- Informant 6
- Informant 7

- CFC

- Informant 8
- Informant 9
- Informant 10
- Informant 11
- Informant 12
- Informant 13

- GUS
 - Informant 14
 - Informant 15
 - Informant 16
 - Informant 17
 - Informant 18
 - Informant 19

- GUC
 - Informant 20
 - Informant 21
 - Informant 22
 - Informant 23
 - Informant 24
 - Informant 25
 - Informant 26

3.3.1 Plantejament dels Grups Focals

Per dur a terme el reclutament de la mostra, s'han elaborat quatre grups de WhatsApp amb aquells participants que han estat contactats i han acceptat participar en la investigació. Una vegada reunides mínim 6 persones que comptaven amb els requisits per participar-hi, s'ha consensuat un dia i una hora per dur a terme la discussió.

L'ordre de realització dels grups ha estat: en primer lloc, els CFS, en segon lloc, el GUS i el GUC en el mateix dia, però a diferents hores i, finalment, el CFC. Tots els grups focals s'han realitzat de manera presencial excepte el grup GUC, que per motius logístics s'ha hagut de fer via telemàtic, a través d'una videotrucada per Teams. Tots i totes les participants han signat el model de "Consentiment informat per a majors de 18 anys" de la UAB i han autoritzat l'ús de les seves intervencions en àudio, vídeo i citacions textuais per a finalitats de divulgació científica, sempre que no se'n mencionin el nom i es garanteixi la seva privacitat.

La discussió tenia previst durar entre una hora i una hora i mitja, però tots els grups han arribat al temps màxim de duració. La conversa s'ha enregistrat en àudio amb l'aplicació "Notes de veu" del mòbil i, en el cas del grup telemàtic, per gravació de pantalla en la mateixa plataforma Teams, que també incloïa la transcripció. En primer lloc, s'ha explicat el propòsit de l'estudi, els motius pels quals s'escollia aquest tema i el que significa la participació de cada un dels estudiants i les seves intervencions en l'estudi. Després, s'ha repartit un número d'identificació a cada participant per assegurar l'anonimat i s'ha contestat un formulari que demana: l'edat, el gènere, la localitat de residència, la classe social, informació sobre els estudis que estaven cursant i es volen cursar i, en últim lloc, quines de les tres sèries analitzades s'han vist.

Guió dels grups focals	Temes de conversa	Duració
Introducció: preguntes inicials.	- Sèries que han marcat al grup de participants. - Definició i reflexions sobre l'èxit com a concepte. - Tipus d'èxit: social, acadèmic i professional. - Maneres d'entendre l'èxit: camí, objectiu concret, metes, condició...	20 minuts
Visionament dels tres fragments i reflexió.	(Varia segons els fragments visionats per cada grup) - Expectatives contra aspiracions. - Pressió social. - Pressió acadèmica. - Pressió familiar. - Meritocràcia. - Volatilitat, societat líquida.	35/40 minuts
Tancament: preguntes finals.	- Opinió sobre la representació de la realitat a les sèries. - Grau d'influència de les sèries. - Experiència personal amb l'èxit. - Possibles millores a les sèries.	25 minuts

Taula 2. *Guió dels grups focals*. Elaboració pròpia.

Per començar, s'han exposat algunes preguntes d'inici i una guia de qüestions de coses més generals relacionades amb l'objecte d'estudi, com per exemple, "com definiries l'èxit" o "quines sèries t'han marcat més al llarg de la teva vida". A continuació, s'han reproduït els tres fragments que tocaven (per sorteig) a cada grup i s'han fet preguntes relacionades amb els aspectes tractats a cada fragment. En últim lloc, s'han formulat algunes qüestions de tancament per concloure els temes i reflexions que havien sorgit, i, per tancar la discussió, s'ha preguntat sobre l'experiència pròpia dels participants: "Segons el que enteneu com a èxit, creieu que l'heu experimentat alguna vegada?".

Les estratègies que s'han dut a terme per fomentar la participació han estat establir una conversa amb els participants abans de començar el grup perquè sentin confiança i preguntar coses simples al principi per generar un entorn de confiança entre els participants i la moderadora. Per evitar els biaixos, s'ha intentat donar la mateixa importància a totes les veus, així com fomentar la participació de totes elles. En qualsevol cas, tots els participants estaven convidats a intervenir quan volguessin i a opinar amb honestat. També tenien dret a no contestar si no volien i retirar-se en qualsevol moment.

Tot i l'ànim de garantir la màxima representativitat i participació en els quatre grups focals, la recerca ha presentat algunes limitacions: la més freqüent ha estat la reduïda disponibilitat del jovent. Algunes persones no responien a les convocatòries o comunicaven la seva baixa a última hora. Inclús hi havia casos que, sense previ avís, directament no es presentaven a la discussió. El fet de no trobar fàcilment espais on dur a terme els grups també va condicionar el calendari establert.

Cal destacar que no tothom ha participat amb la mateixa intensitat i freqüència, per tant, algunes veus han predominat per sobre d'altres. En algun cas, s'ha hagut de reconduir la conversa per tornar-la a enfocar en l'objecte d'estudi. Pel que fa a la sessió telemàtica, es van notar certes diferències amb la resta de grups presencials, sobretot, pel que fa a la participació i la comoditat del grup.

3.4 Procediment d'Anàlisi i Interpretació dels Resultats

3.4.1 Anàlisi de sèries de ficció

La classificació en taules dels fragments seleccionats indica: de quina sèrie és l'escena, en quin capítol i minut apareix, què passa al fragment seleccionat, quin és el seu context a dins la sèrie, la categoria temàtica, és a dir, quin dels aspectes tractats a la recerca representa i, en últim lloc, una petita anàlisi narrativa.

<i>Merlí</i>	Capítol: 04x01 Minut: 35.41-36.40
Descripció	El germà del Pol, l'Òscar, arriba a casa i pregunta què hi ha de dinar. El Pol li contesta irònicament “fes-te un filet”, perquè sap que mai hi ha res a la nevera. L'Òscar li diu que ha de deixar d'estudiar i posar-se a treballar; per portar diners a casa. El seu pare i ell es maten a treballar i el Pol “i tan sols aprova”, diu l'Òscar. A l'escena discuteixen.
Context	El germà i el pare són els encarregats de mantenir la casa on viuen tots tres i la seva àvia, que té problemes de demència. El pare cobra la viudetat, però no és suficient. El Pol és un estudiant molt intel·ligent, però no fa res a classe. El Merlí confia molt en les seves capacitats, sobretot en el que té a veure amb la filosofia.
Aspecte tractat	Conflictes entre aspiracions personals i expectatives socials i narratives que posen en qüestió el model tradicional d'èxit.
Anàlisi	Aquest fragment mostra com les condicions socioeconòmiques condicionen com percebem la idea d'èxit. Mentre que el Pol, l'èxit podria ser continuar amb els seus estudis i gaudir de la seva joventut, pel seu germà és sobreviure i garantir una economia estable a casa. El Pol no té una família acomodada com altres companys de classe, per tant, no parteix de la mateixa situació per assolir l'èxit acadèmic. La meritocràcia es torna a veure qüestionada en aquesta escena, quan el Pol, per molt que s'esforci, sempre tindrà condicionat el seu futur. La situació econòmica de casa el pressiona a prendre decisions

	immediatament, i el seu futur acadèmic tampoc el pot acabar de visualitzar, fet que dificulta que aposti per aquest camí. Per l'Òscar, ser "l'heroi" de la casa és un èxit, i intenta imposar al seu germà quin és el camí "correcte", lluny de les seves aspiracions personals. L'escena qüestiona el model d'èxit basat en el coneixement i la trajectòria acadèmica estable, ja que assenyala una visió diferent on poder sobreviure i contribuir en la renda de la casa ja és un èxit.
--	---

Taula 3. Anàlisi del primer fragment seleccionat de *Merli*. Elaboració pròpia.

<i>Merli</i>	Capítol: 09x01 Minut: 25.54-26.09
Descripció	El Joan comença a beure i repartir cubates mentre parla amb tothom. Li diu a la Tània que és li cau molt bé i porta més d'una beguda alcohòlica a la mà. Prèviament havia dit que no li agradava beure. Poc després beu gotets al <i>Jo mai, mai</i> per afirmar que ha fet un trio, encara que és mentida.
Context	El Joan és una persona molt tímida, insegura i tancada. Els seus pares el veuen com un nen tranquil, estudiós i responsable, a qui mai li han permès sortir d'aquest perfil. El Joan té problemes per encaixar amb els seus companys i sobretot per agradar-li a la Mònica, la noia que li agrada d'amagat. La nit de la festa comença a beure per encaixar i acaba amb un coma etílic.
Aspecte tractat	En aquest fragment es veu representat el model d'èxit social i les pressions de grup. A més a més, també es pot relacionar amb algunes idees de la societat líquida.
Anàlisi	En aquesta escena es veu com el Joan interpreta ser popular i acceptat socialment amb ser atrevit, experimentar sense límits i desinhibir-se. En aquesta festa, el jove veu una oportunitat per fer creure a tothom que és un noi popular i divertit i no el noi responsable que tothom creu que és. Sobretot, ho fa per agradar-li a la Mònica, que està coneixent-se amb el Gerard, un noi molt extravertit i reconegut pel grup. L'actitud del Joan respon a una necessitat de validació externa i no a una decisió pròpia. Quan el Joan beu al joc quan es parla de fer un trio també mostra que l'experiència sexual és un símbol d'èxit social. A més, es pot analitzar com la identitat en aquesta edat és fluctuant i es modela

	segons les circumstàncies. En lloc de sentir que han de configurar una identitat estable, estan més pendents que en aquell mateix moment siguin acceptats.
--	--

Taula 4. *Anàlisi del segon fragment seleccionat de Merlí*. Elaboració pròpia.

<i>Élite</i>	Capítol: 04x01 Minut: 2.03-2.57
Descripció	El professor està repartint els exàmens a la classe i la Lucrecia en veure un 9.5 de nota es sorprèn i demana explicacions. El 10 l'ha obtingut la Nadia. El professor explica com funciona la tècnica d'avaluació de l'institut: la Curva de Campana, on les notes de l'estudiant es reparteixen segons el rendiment general del grup.
Context	La Lucrecia sempre ha estat la millor estudiant de Las Encinas fins que arriba la Nadia, becada d'un altre institut, musulmana, de classe social baixa i molt bona estudiant. Des del moment que entra ambdues competeixen pel premi de millor estudiant de Las Encinas.
Aspecte tractat	La pressió acadèmica i una crítica a la meritocràcia representades a la sèrie com una forma d'èxit acadèmic en un context elitista. També es posa sobre la taula l'aspecte de diferències socioculturals i religioses.
Anàlisi	L'escena mostra com la competitivitat entre els alumnes dins del sistema educatiu és alimentada amb la idealització del perfil "el millor de la classe". No assolir aquestes expectatives imposades, en aquest cas, també per la família en ambdós casos, genera problemes d'autoestima en l'estudiant. Especialment en el cas de la Lucrecia, que ho passa malament quan la Nadia li supera i li "treu" la fama de bona estudiant. L'èxit en aquest cas és limitat, és únic, "només el millor podrà arribar". La idea que fomenta Las Encinas és: "no n'hi ha prou amb ser bo, sinó que has de ser el millor". L'èxit aliè és valorat com una amenaça.

Taula 5. *Anàlisi del primer fragment seleccionat de Élite*. Elaboració pròpia.

<i>Élite</i>	Capítol: 08x01 Minut: 35.29-36.20
Descripció	Al funeral de la Marina, l'Ander s'enfronta al seu pare i li diu que no competirà al tennis a l'estiu. El jove vol decidir com continua la seva vida a banda del que vulgui el seu pare, qui es queda pensatiu després que el seu fill el planti cara.
Context	L'Ander és pressionat pel seu pare durant tota la temporada per tal que sigui el millor jugant a tennis. Fins i tot veu una oportunitat el fet que el seu fill sigui homosexual per poder ser encara més reconegut en l'esport. L'Ander cada cop se sent més condicionat pel seu pare, ja que vol deixar l'esport des de fa temps.
Aspecte tractat	En aquest fragment es mostra una narrativa que desafia el model tradicional d'èxit. Es trenca amb les expectatives familiars.
Anàlisi	El pare veu el tennis com l'única via possible de futur per al seu fill. El fragment mostra com un jove s'allibera d'una expectativa imposada, on el pare projecta en l'Ander aspiracions personals que no té per què carregar-les un jove de 17 anys. El rendiment, la competència i la fortalesa són elements que no sempre defineixen l'èxit. L'Ander manifesta el seu desig d'explorar altres coses que li agradin i no seguir el camí que, segons el seu pare, li promet reconeixement, premis i, conseqüentment, l'èxit. Per molt bo que sigui jugant al tennis, la felicitat no la troba allà.

Taula 6. Anàlisi del segon fragment seleccionat de *Élite*. Elaboració pròpia.

<i>Sex Education</i>	Capítol: 01x01 Minut: 8.17-9.03
Descripció	L'Otis i l'Eric entren a l'institut el primer dia i el segon l'assegura que aquests dos anys seran "els millors de la seva vida", referint-se al fet que tindran moltes relacions sexuals com els seus companys durant l'estiu.
Context	La parella d'amics arriba en bicicleta a l'institut i no són gaire populars entre els estudiants. Hi ha un grup que els anomenen "Els inassolibles" i parlen sobre com d'activa ha estat la vida sexual de tots els que els

	envolten en comparació amb ells, que no han tingut cap experiència.
Aspecte tractat	Model d'èxit basat en com estàs de desenvolupat en el camp sexual durant l'institut, en comparació amb la resta.
Anàlisi	L'Eric defineix l'èxit dels seus dos pròxims anys en funció de la freqüència de les seves experiències sexuals. L'Otis no sembla tan preocupat, però les comparacions amb els seus companys i el fet que la seva mare sigui sexòloga, el fan sentir una mica fora de lloc. En aquesta escena es representa com es construeix socialment l'èxit en base de l'assoliment de determinats estàndards, com per exemple, en l'àmbit de la sexualitat. En aquest cas, les relacions sexuals es tracten des d'una construcció cultural més que d'una necessitat individual. Aquest fragment mostra com el jovent basa el seu triomf en la validació social i en la comparació amb la resta.

Taula 7. Anàlisi del primer fragment seleccionat de *Sex Education*. Elaboració pròpia.

<i>Sex Education</i>	Capítol: 06x01 Minut: 20.00-21.16
Descripció	L'Eric i el seu pare tenen una conversa al cotxe. Al jove l'acaben d'expulsar temporalment de l'institut i està castigat la resta de trimestre. El pare està molt decebut i li pregunta quin tipus d'home vol ser.
Context	L'Eric és un personatge alegre i icònic, però després de ser agredit per un grup de joves quan anava vestit de manera cridanera a una festa pateix una crisi d'identitat. Aquest procés es complica quan la seva família, molt religiosa, no li dona suport.
Aspecte tractat	Els aspectes tractats serien el conflicte entre les aspiracions personals i les expectatives socials, la pressió familiar i la inestabilitat de les identitats.
Anàlisi	En aquesta escena es veu un Eric canviat. Ja no vesteix llampanat sinó "normal", que és la paraula que utilitza la seva mare quan el veu. El dubte del jove és generat per una resposta negativa, tant de la resta de jovent com de la seva família, a la seva manera de ser. La frustració de no encaixar amb els models de "masculinitat" imposats el fa sentir un fracàs. L'Eric té una crisi d'identitat i necessita reconciliar-se amb el

	seu “jo” vertader. “Quin és l’home que vols ser?”, li pregunta el pare. “Quin tipus d’home vols tu que sigui”, li contesta molt emprenyat. Sembla que el control extern impedeix que l’Eric senti el control del seu propi destí. El silenci del pare es pot interpretar com una incògnita de què és realment ser un “bon home”, el que sempre li ha demanat al seu fill que compregui, però que i tan sols ell sap definir.
--	--

Taula 8. Anàlisi del segon fragment seleccionat de *Sex Education*. Elaboració pròpia.

Una vegada elaborada l'anàlisi s'han organitzat els resultats en categories de manera que puguin ser vinculats posteriorment amb els eixos de discussió que es preveuen als grups de discussió. Gràcies al visionament d'aquests fragments, han sorgit preguntes als debats. A banda de poder extreure conclusions generals sobre la construcció de la percepció de l'èxit a les sèries juvenils de ficció, també permet contrastar les representacions identificades amb les experiències i percepcions personals dels participants dels grups.

Els quatre temes claus destacats als resultats de l'anàlisi són:

1.	L'èxit acadèmic i la competència
Elements	- Treure millors notes i destacar en el sistema educatiu és èxit. - Competència amb la resta per ser els millors. - Pressió acadèmica per part de la família i el sistema educatiu.
Fragments relacionats	Pol i Òscar a <i>Merlí</i> . Nàdia i Lucrecia a <i>Élite</i> .
2.	L'èxit professional i les expectatives imposades
Elements	- L'èxit és valorat pel rendiment, la productivitat i l'estabilitat econòmica. - Compliment d'expectatives externes i camins ja predeterminats. Xoc entre la realització individual i les obligacions del context familiar i socioeconòmic.
Fragments relacionats	Pol i Òscar a <i>Merlí</i> Ander i el seu pare a <i>Élite</i>

3.	L'èxit social i la validació externa
Elements	- L'èxit requereix alterar la identitat pròpia per encaixar en un grup. - Triomfar depèn de la percepció dels altres, per ser desitjat socialment has de seguir normes establertes.
Fragments relacionats	Joan a <i>Merli</i> Otis i Eris a <i>Sex Education</i>
4.	La crisi d'identitat i redefinició de l'èxit propi
Elements	- L'èxit no és estable i canvia segons les teves vivències. - Els personatges busquen el seu camí desafiant l'imposat, que sovint els genera crisis d'identitat. - L'èxit pot definir-se de nou quan t'adones que allò que feies no et fa feliç.
Fragments relacionats	Ander a <i>Élite</i> Eric a <i>Sex Education</i>

Taula 9. Categorització dels resultats. Elaboració pròpia.

3.4.2 Grups focals

El procediment d'anàlisi i interpretació dels resultats als grups focals s'ha dut a terme gràcies als enregistraments de les quatre discussions, que s'han transcrit amb la prova gratuïta de TurboScribe i, posteriorment, s'han revisat per retocar frases incompletes o mal transcrites.

Aquesta aplicació té un límit de 30 minuts màxim per cada enregistrament, per tant, cada enregistrament s'ha hagut de dividir en tres parts. Tot i l'ànim de separar les veus per sexe, no s'ha pogut diferenciar pel fet de transcriure els àudios per separat. Seguidament, s'ha dut a terme l'anàlisi de manera manual seguint una estratègia d'anàlisi temàtica, és a dir, identificant patrons i categories freqüents. Aquesta metodologia d'anàlisi ha estat investigada per autors com Krippendorff (2004), que proposa identificar i agrupar significats repetits a través de la codificació. En aquesta línia, després de fer una llegida a les quatre transcripcions, s'han establert deu categories i subcategories que, a posteriori, s'han anat identificant i classificant en els resultats.

Categories	Subcategories
1. Definició de l'èxit	
2. Valoració personal dels diferents tipus d'èxit	- Acadèmic - Laboral/Professional - Social - Personal
3. Percepció social de l'èxit	
4. Grau d'influència de les sèries en el jovent	
5. Experiències amb l'èxit	
6. Factors que influeixen en la percepció de l'èxit	- Família - Amistats i entorn social - Sistema educatiu - Desigualtats socioeconòmiques - Edat i etapa vital - Autoestima i personalitat
7. Futur volàtil, incertesa i expectatives	
8. Sèries analitzades	- <i>Merli</i> - <i>Sex Education</i> - <i>Élite</i>
9. Representació de l'èxit a les sèries	- Identificació amb els personatges - Grau d'adaptació a la realitat
10. Propostes de millora	

Taula 10. *Categories i subcategories de l'anàlisi dels grups focals*. Elaboració pròpia.

Un cop fet l'anàlisi, s'ha elaborat una fitxa de 5 pàgines per cada grup on es recollien els principals pensaments i cites de cada categoria. En el següent apartat s'exposen els resultats de manera classificada, resumint el que s'ha dit a cada grup focals sobre el que recull cada categoria.

4. Resultats dels Grups Focals

Aquest apartat presenta de manera combinada i comparada els resultats obtinguts en l'anàlisi temàtica de les reunions amb els grups focals. Cal tornar a puntualitzar que hi ha quatre grups focals dividits en estudiantat de cicles formatius de l'àmbit social, humanístic o artístic (CFS), de cicles formatius de l'àmbit científic, tecnològic o de salut (CFC), de graus universitaris de l'àmbit social, humanístic o artístic (GUS) i de graus universitaris de l'àmbit científic, tecnològic o de salut (GUC). Els resultats s'exposen separats per les categories seleccionades (Taula 10).

4.1 Definició de l'Èxit

Els quatre grups focals coincideixen en un primer punt essencial: l'èxit és assolir els objectius marcats. Aquesta idea apareix textualment al CFC, on l'èxit és definit com a “aconseguir tots els objectius que t'has plantejat” (informant 7, CFC), així com al CFS, que s'afirma que l'èxit és “marcar-se objectius i aconseguir-los” (Informant 1, CFS). Aquesta definició pot enllaçar-se amb la visió majoritària del GUC, que creu que és “aconseguir els objectius que et proposes” (Informant 23, GUC), a més d'anar sovint acompanyat del terme com “esforç” i frases com “treballar molt”. D'acord amb aquest resultat, es pot observar com la idea de la meta personal és central a tots els grups. A més de demostrar la consolidació de la relació entre èxit-objectiu.

La dimensió emocional també apareix a l'hora de definir el concepte. El CFC vincula en diverses ocasions èxit i felicitat: “Una persona exitosa és algú que és feliç amb el que té. L'èxit és ser feliç” (Informant 9, CFC). No obstant, al GUS també apareix la paraula “estabilitat” com a sinònim d'èxit, destacant en diverses ocasions que “l'èxit és aconseguir una estabilitat” (Informant 16, GUS) un terme repetit durant la discussió. Aquesta relació amb la pau personal també és destacada al CFS, on un participant associa l'èxit “amb la meua pau i la meua tranquil·litat” (informant 4, CFS).

Una altra coincidència significativa és la distinció que es fa entre èxit personal i èxit social. Al CFS s'aprofundeix en aquest dilema, indicant que “es pot definir de dues maneres: l'èxit propi, el que tu sents, i el que espera la societat de tu” (Informant 2, CFS). Aquesta dicotomia es percep també al GUS, on es destaca la pressió social i la imatge externa: “Pot passar que

per algú l'èxit es basa a ser reconegut per l'ull de l'altre" (Informant 17, GUS). Sobre aquesta dualitat entre èxit personal i validació externa, s'admet haver experimentat en alguna ocasió orgull per assolir un objectiu imposat, com quan al CFS expressen que "si complís un objectiu que se m'imposa des de fora em sentiria exitós" (Informant 5, CFS).

El concepte d'èxit també es valora com un fenomen gradual i mai completament satisfactori. Al CFS s'assenyala que "l'èxit és gradual, s'aconsegueix a poc a poc marcant cert ritme" (Informant 7, CFS) i es manifesta la frustració de la seva característica insatisfactòria: "mai et pots sentir completament exitós" (Informant 5, CFS). Al GUS, reforcen aquesta idea dient que "quan arribis al que tu creus que és la teva meta, consideraràs sempre que hi ha un altre" (Informant 18, GUS), apuntant a la idea d'una evolució contínua i una permanent disconformitat. Al GUC, es parla d'una "meta que va en constant evolució al llarg de la teva vida" (Informant 22, GUC) pensament que reflecteix una concepció de l'èxit en constant canvi.

També és destacable la perspectiva, sobretot crítica, referent a la percepció externa de l'èxit. Al CFC es planteja que sovint "jutgem l'èxit de la resta amb els nostres propis estàndards" (Informant 12, CFC), mentre que al GUS hi ha una crítica explícita al sistema: "Els diners són el que mesuren si has tingut èxit a la vida en la societat ultra-capitalista que vivim" (Informant 19, GUS). Aquesta crítica social també es veu al GUC, on la idea de l'èxit públic i també mediàtic (figures famoses, cantants o esportistes) es contraposa en alguna ocasió a la visió més personal de l'èxit, com podria ser mirar enrere i sentir-se tranquil amb el que s'ha aconseguit.

Un element diferencial interessant apareix al CFS, on alguns participants que estudien cicles formatius d'interpretació vinculen l'èxit amb experiències "tangibles", però fugaces, com el teatre: "l'èxit és molt tangible, el pots notar i aquesta sensació d'orgull fugaç la vols tornar a sentir molts cops més" (Informant 2, CFS). Aquest matís tan emocional no apareix amb tanta claredat en altres grups.

Finalment, cal destacar la percepció de l'èxit com un sentiment personal difícil de compartir o de mostrar. El GUC conclou que "l'èxit no es comparteix" (Informant 25, GUC) apuntant la

idea que, malgrat les pressions i influències socials, el sentit de l'èxit sovint es viu de manera íntima.

Per tant, els quatre grups entenen l'èxit com la consecució d'objectius. El GUC destaca l'esforç, el GUS assenyala l'estabilitat, el CFS destaca la seva naturalesa insatisfactòria i el CFC associa l'èxit amb la felicitat. Coincideixen a veure l'èxit com un procés evolutiu que està influenciat per la pressió externa, no obstant, són els grups CFS i GUS els que tenen una resposta més crítica amb aquesta realitat.

4.2 Valoració Personal dels Diferents Tipus d'Èxit

4.2.1 Èxit acadèmic

L'èxit acadèmic és una dimensió que els quatre grups tracten com a clau, sobretot al Batxillerat i als estudis no obligatoris. Al GUS, aquesta importància es manifesta: “Ara és el que més pesa perquè el teu futur depèn de les notes” (Informant 16, GUS). Tot i això, fan una distinció amb la poca rellevància que tenia l'èxit acadèmic a l'ESO i el pes que adopta a mesura que avancen els estudis.

Només una persona al CFS confirma aquesta idea “l'èxit acadèmic ha estat el que he buscat sempre” (Informant 5, CFS), no obstant, hi ha un pensament generalitzat sobre la relació entre la importància de l'èxit acadèmic en una persona amb les seves aspiracions professionals, referint-se, per exemple, que no necessitaven gaire nota per accedir als cicles formatius. Al CFC aquest èxit es viu amb certa angoixa: “Es una cosa que me ha machacado mucho la cabeza” (Informant 9, CFC), cita que demostra la càrrega emocional que comporta aquest tipus d'èxit. Al GUC, per contra, pensen que tot i que en batxillerat l'acadèmic era central, ara al grau universitari ha perdut pes afavorint el de l'èxit professional.

Un dels patrons que s'observa en el discurs d'alguns participants és el fet de “sobreviure al batxillerat” (Informant 9, CFC), ja que es considera, en gairebé tots els casos que és mencionat, un èxit en si mateix. Per tant, l'èxit acadèmic no només es valora en notes sinó en també en la capacitat de resistència a la pressió i a arribar al final del camí formatiu: “jo les notes en quant l'àmbit acadèmic no les valoro tant com a èxits sinó com anar traient-me coses

de sobre” (Informant 10, CFC). És cert que la tendència mostra que tots els grups perceben l'èxit acadèmic com imprescindible en la joventut, però que tendeix a perdre pes a mesura que l'individu creix.

4.2.2 Èxit laboral i professional

Pel que fa a la valoració personal de l'èxit laboral i professional s'observa com a eix fermament associat a l'estabilitat econòmica. Aquest tipus d'èxit apareix més quan es parla de la valoració social dels tipus d'èxit, en lloc de la personal.

Al CFS es relaciona amb aspiracions pròpies com el desig d'estabilitat gràcies a la feina. Al CFC s'ha experimentat algun cop l'èxit d'aconseguir objectius en el camp laboral. Al GUS l'èxit professional no el valoren com una prioritat inicial, però sí que és una meta clara a mig termini. Com a visió global, s'observa que els quatre grups no tenen com a prioritat immediata l'èxit professional, però saben que el fet d'estar centrats en l'èxit acadèmic és perquè sovint “deriva” en èxit laboral.

4.2.3 Èxit social

La valoració personal de l'èxit social per als participants presenta opinions diverses i alguns matisos. Al CFS es vincula clarament amb el benestar i comoditat dins de l'entorn proper: “estar tranquil·la amb els meus amics, amb la família, estar bé de salut” (Informant 4, CFS). A més, els participants que cursen interpretació al CFS, també el relacionen amb el món artístic i el reconeixement públic. Al GUS es genera un debat interessant: mentre que per a alguns viure de la música encara que no siguis conegut ja és èxit, altres insisteixen que cal reconeixement extern per considerar-ho com a tal quan es tracta de vendre art.

Generalment, es coincideix en la idea que l'èxit social entès com a ser “popular” o adequar-se al que s'espera de tu socialment té més pes a l'adolescència, quan l'objectiu és “tenir amics i caure bé a tothom” (Informant 16, GUS). Encara que alguns participants pensen que ara ja no els importa el que digui la gent, hi ha veus de diferents grups que defensen que “la pressió social mai desapareix” (Informant 17, GUS). Al CFC es menciona implícitament que sentir-se acceptat i valorat dins d'un grup és part del benestar personal: “Es jutja l'èxit de la resta amb els nostres propis estàndards” (Informant 12, CFC), per tant, la mirada externa influeix en la

mateixa percepció de l'èxit i, encara que s'observa que no es reconeix obertament, podria reflectir la necessitat de validació per part de la resta.

4.2.4 Èxit personal

La subcategoria de l'èxit personal no estava prevista valorar-la inicialment, però va emergir de manera espontània en alguns grups, per tant, va establir-se com a mesura rellevant metodològicament. Al CFS alguns participants reflexionen sobre la dificultat de mantenir l'autenticitat de la seva identitat, ja que expressen dubtes sobre si realment actuen per voluntat pròpia o per pressió social: “Hem fingit ser persones que no som per quadrar sense adonar-nos-en” (Informant 2, CFS). Aquesta tendència també s'observa al GUS, on alguns participants assenyaless la importància d'estar orgullós de la persona que ets, més enllà d'assoliments materials o acadèmics.

El CFC és l'únic grup on es menciona com a èxit personal enamorar-se i tenir una família. Al GUC, aquest tipus d'èxit es complementa amb el procés d'adaptació: “sento èxit per aconseguir sentir-me com a casa a una ciutat on no he nascut” (Informant 23, de Lleida vivint a Barcelona, GUC). Per tant, tot i ser una subcategoria emergent, s'observa que la recerca del benestar i l'autenticitat personal és un patró comú en els grups.

4.3 Percepció Social de l'Èxit

En el cas dels quatre grups focals, s'observa un consens per part dels participants en el fet que la societat sovint valora l'èxit des d'una perspectiva més superficial, sobretot, molt encaminada a l'economia, la visibilitat i l'aparença.

En tots els grups es menciona la paraula *influencer* a l'hora de determinar nous models d'èxit social. Especialment al GUC i al GUS es denuncia l'impacte d'aquest nou món com a un dels màxims referents: “Gent que potser té molts estudis no la coneix ningú” (Informant 17, GUS), és a dir, no és considerada exitosa, en canvi, un creador de contingut, pensen, que sí que ho és pel seu reconeixement públic. Aquest pensament també el comparteix el GUC, que assenyalava que figures com grans científics o guanyadors de premis Nobel poden generar admiració, però que els que vertaderament els influencien són aquests *influencers*. Per tant, creuen que pesaria més el valor social que el mèrit.

Al grup de cicles formatius de ciències socials i humanitats, també es reforça la idea que l'èxit socialment reconegut tendeix a associar-se a l'estatus públic i els diners: "Actualment, es valora més una cosa que es vegi més exitosa públicament que la satisfacció personal de la qual tant parlem" (Informant 6, CFS). Aquest grup focal també critica la incoherència del discurs d'autenticitat que consideren "cada cop més habitual" avui dia amb frases com: "Sigues tu mateix", ja que pensen que en aquesta falsa llibertat hi ha uns límits ja preestablerts: "Sigues tu mateix, però no siguis així" (Informant 3, CFS).

Al CFC, en canvi, s'observa una tendència a diferenciar el pes que recau en cada tipus d'èxit segons la generació. Per al jovent, consideren que l'èxit reconegut per la societat és el social, entès com a ser reconegut, popular i encaixar amb la resta. Mentre que els adults, pensen, acostumen a vincular més l'èxit amb el poder adquisitiu: "Si no tens diners, és igual que tinguis molts estudis, et consideraran fracassat (Informant 10, CFC).

És interessant destacar la visió que els grups tenen de l'èxit quan es parla de la percepció personal i quan es parla de com creuen que es percep socialment, ja que s'observen certes incoherències. Les valoracions personals generalment es valoraven amb èxits personals associats a la satisfacció pròpia, l'estabilitat o el sentit d'orgull, mentre que, el que perceben per part de la societat és un altre tipus de model d'èxit, vinculat amb el capital i el reconeixement social.

4.4 Grau d'Influència de les Sèries en el Jovent

Els resultats obtinguts recullen que la influència de les sèries en el jovent és percebuda amb claredat en alguns casos i amb diferents intensitats. No obstant, s'observa una tendència general a reconèixer en cert punt dels grups focals que en alguns moments les sèries poden haver condicionat la mirada sobre el món, les aspiracions o algun col·lectiu o fenomen concret.

En el cas de l'alumnat de graus universitaris de ciències socials i humanitats, es reconeix obertament que les sèries els deixen marca. Alguns participants admeten que en l'ESO, per

exemple, l'impacte de les sèries és més evident, sobretot, afegeix una estudiant, “en el cas dels estereotips de bellesa” (Informant 17, dona, GUS). Els quatre grups coincideixen el fet que les sèries els han creat expectatives sobre la vida a l'institut: una participant, després de veure *Élite* amb 14 anys es pensava que “les festes i anar a l'institut era així” [com es mostra a la sèrie] (Informant 15, CFS). Aquesta tendència desvela fins a quin punt la ficció pot arribar a distorsionar la percepció d'una realitat, sobretot, en el cas de consumir-la en etapes més vulnerables. Al CFS també es reconeix que les sèries poden condicionar la seva mirada sobre la vida i un mateix, però asseguren que només ho aconseguixen les sèries “bones”. No obstant, pensen que sovint ens condicionen de manera no conscient.

Amb tot, és interessant observar certa diferència en la facilitat que tenen els estudiants del camp social, artístic i d'humanitats de reconèixer com la ficció pot influenciar-los respecte als grups de ciències, tecnologia i salut, que mostren més dubtes a l'hora de respondre i tracten de racionalitzar i allunyar aquesta influència. Si bé el GUS i el CFS admeten ser o haver sigut vulnerables a segons quins continguts, el GUC, tot i que reconeix generalment que la ficció pot generar certes expectatives, com per exemple sobre l'institut o la vida universitària, la majoria dels participants creuen que l'entorn proper els condiciona amb molta més diferència que les sèries.

Un detall significatiu succeeix al CFS, quan un participant menciona després de visualitzar un fragment de *Merlí* que ell acostuma a associar el consum d'alcohol i tabac a l'evasió dels problemes. Tot i que no n'és conscient, aquesta idea s'assembla bastant a allò que es mostra en l'escena projectada de la sèrie catalana: beure molt alcohol a una festa per intentar escapar d'una realitat que no és agradable. Per tant, això podria demostrar que és possible que el nostre imaginari es pugui construir també, en part, a través de les narratives freqüents de la ficció i no siguem conscients.

Per altra banda, destaquen la incapacitat d'identificar-se amb els personatges: “Si l'Ester Expósito [una actriu d'*Élite*] ha de representar l'adolescència, jo no puc sentir-me representada” (Informant 21, GUC). En el cas dels cicles formatius de ciències, la majoria asseguren separar en tots els casos la ficció de la realitat, fet que creuen que impedeix que els pugui influenciar molt. No obstant, al llarg de la discussió, alguns admeten que veure algunes

sèries en moments personals més delicats pot influir emocionalment. Un altre participant pensa que, en tot cas, les sèries poden ajudar a reforçar algunes idees, ja que després de veure *Merli*, “va reafirmar que volia estudiar Filosofia” (Informant 12, CFC) i deixar el cicle formatiu que està cursant. Però assegura que era un pensament que ja estava a dins seu, però simplement es va reforçar. Malgrat això, el grup conclou el debat admetent que pot ser que la repetició de determinades narratives o patrons d'èxit puguin acabar inconscientment establint el que s'entén com a “vida desitjable” (Informant 10, CFC).

En diversos grups apareix la idea que les sèries americanes romantitzen i “idealitzen” l'etapa de l'institut i la universitària, especialment, pel que fa a les relacions socials, la festa o les experiències sexuals. En aquest cas, coincideixen, que poden ser determinants a l'hora de crear expectatives si es consumeixen en etapes de desenvolupament, com l'adolescència.

Finalment, s'ha fet un recull de les sèries que més han marcat o impactat al jovent, resposta a una de les preguntes que es planteja al principi de tots els grups focals: “Quina o quines diries que han estat les ficcions que t'han marcat a la teva vida?”. La sèrie *Por trece razones*, estrenada a Netflix el 2017, ha estat esmentada la primera a tres grups, GUS, CFS i CFC. Després, sèries com *Skins* i *Anatomía de Grey* són mencionades també en diferents grups. De manera individual també se cita a les produccions *Euphoria*, *Baby*, *Polseres vermelles*, *Merli*, *Anne with and A* i *la Casa de Papel*.

4.5 Experiències amb l'Èxit

Les experiències amb l'èxit dels participants van estar manifestades al llarg de tota la discussió, però ho van fer de manera explícita quan van haver de respondre una de les preguntes plantejades al final de la conversa: “Tal com enteneu l'èxit, considereu que l'heu experimentat algun cop a la vostra vida?”.

Tot i que la majoria dels participants asseguruen haver viscut moments d'èxit, solen ser de forma puntual i molt efímera. En cap cas predomina una experiència d'èxit consolidat o absolut. De fet, la majoria d'èxits expressats són petits assoliments, en gran part, acadèmics, però que no són percebuts com “el gran èxit a la vida”.

En el cas dels cicles formatius de ciències, tecnologia i salut, la majoria asseguren haver experimentat l'èxit, però en coses puntuals. Una participant explica emocionada la sensació d'èxit que va sentir quan va escoltar el seu nom el dia de la graduació de Batxillerat, “vaig sentir una fresca, una cosa per dins...” (Informant 9, CFC). Una experiència que mostra com la sensació d'èxit pot ser intensa, però alhora momentània. D'altres exposen una experiència amb l'èxit més semblant a un recorregut: “He experimentat certes dosis d'èxit que han fet que pugui, però quan ha baixat, m'he quedat més alt del que estava abans” (Informant 12, CFC). La resta de participants associen els seus èxits també a l'àmbit laboral o personal, com sentir-se bé amb les amistats o petits avenços a la feina.

Pel que fa al CFS, destaca més la incertesa en la seva resposta. Diversos participants expressen que es troben en una espècie de transició, “de limbo”, i no acaben de tenir clar si realment han experimentat l'èxit o no. “Sé que en algun moment arribarà, però de moment no és ara” (Informant 2, CFS), asseguren. No obstant, hi ha estudiantat que es considera exitós en àmbits personals com en l'autonomia econòmica, per exemple: “Quan he tingut més diners i no he hagut de dependre tant dels meus pares m'he trobat més a mi mateix” (Informant 1, CFS). I d'altres que destaquen el seu sentiment “d'orgull” amb el compliment d'alguns objectius, però que consideren que no són prou grans per parlar d'èxit.

El grup focal dels estudiants de graus de ciències opinen generalment que l'èxit el troben sovint mirant cap enrere, al passat, com per exemple, el fet d'entrar a la universitat. No obstant, reconeixen que la sensació d'èxit “dura molt poc” i al moment ja s'està pensant “que més es pot fer i amb quin altre assumpte t'hi pots posar” (Informant 20, GUC). Aquest pensament és habitual a la resta de grups, fet que revela un clar sentiment d'insatisfacció constant. Una opinió a destacar al grup és la de la Informant 23, que pensa que no ha experimentat encara l'èxit perquè tot el que valoren els seus companys com a tal, ella considera que és “el que toca”. “Em sento més responsable que exitosa” (Informant 23, GUC), ja que no considera que hagi creat res, simplement creu que ha fet el que ha de fer i que és tot gràcies als seus pares, a part del seu “esforç”.

En referència a l'alumnat de graus universitaris del camp social i humanístic, el grup focal presenta una visió més dividida i molt més analítica amb el que significa experimentar l'èxit. La majoria admet haver experimentat "logros", però assegura que no és una cosa en la qual pensin gaire: "Potser el que entenc com el cim de la muntanya, no hi arribo mai" (Informant 14, GUS). Un altre participant utilitza el concepte d'una escala per explicar com sent els seus èxits: "Hi ha com una meta que sents com més exitosa. I ara sento que pujo esglaons dins d'aquesta escala" (Informant 16, GUS), com si fos un procés gradual i no un estat concret. Per altra banda, l'estudiant de ciències polítiques expressa una reflexió curiosa que fins al moment no s'havia plantejat a cap grup: "A diferència de les carreres amb metes professionals més clares, com medicina, dret o infermeria, en el meu cas l'èxit és més confús, ja que no ets capaç de veure on està la banderilla final" (Informant 19, GUS).

Com a conclusió, s'observa que en els quatre grups focals existeix la tendència de viure l'èxit com si fossin micro experiències dins d'un llarg recorregut. També és interessant veure com sovint el sentiment d'èxit s'expressa amb metàfores, com muntanyes, escales o gràfiques. Pot ser degut a la seva intangibilitat o a la incapacitat per verbalitzar-ho. A més a més, alguns participants, sobretot en el cas de GUS i CFS es mostra certa angoixa a l'hora de parlar d'èxit. Tant al CFS com al GUS, es troben uns resultats més mixtos, que recullen a la majoria de les persones que diuen no haver-lo experimentat encara, però que esperen que en un futur "arribi". Com a visió general, les vivències expressades s'associen amb superacions acadèmiques i en cap cas es valoren com una sensació sostinguda en el temps o estable. Cal destacar que únicament dues persones mencionen haver sentit èxit en l'àmbit esportiu, ambdues en esports d'equip.

4.6 Factors que Influeixen en la Percepció de l'Èxit

Tenint en compte que aquest treball estudia com el jovent construeix la seva percepció de l'èxit i en quina mesura intervé la ficció seriada juvenil, és essencial identificar quins altres factors personals o estructurals influeixen aquesta percepció, que sovint també són representants en aquestes ficcions. Gràcies a l'anàlisi de sèries de ficció prèvia es van establir alguns factors i, els altres, s'han formalitzat en aparèixer amb freqüència durant els grups focals, com per exemple, l'*Edat i etapes vitals* o la *Personalitat i l'autoestima*.

Aquesta categoria permet analitzar si la representació de l'èxit a les sèries coincideix o xoca amb els pilars que vertaderament influeixen al jovent en la construcció del seu propi èxit.

4.6.1 Família

El condicionant familiar s'observa com un factor molt potent en tots els grups focals. Al GUS fins i tot es pensa que “la família té el poder de fer-te sentir fracassat si vol” (Informant 15, GUS). Aquesta pressió sovint és causada en els casos on els estudis han estat subvencionats pels pares i els fills tenen un sentiment de responsabilitat o deute amb fer “el que toca”. Al GUC es parla d'un factor interessant i singular: el fet que ningú de la teva família hagi accedit a la universitat fa que sentin que has assolit un major èxit, pensen que en aquest cas, s'intensifica el sentiment d'orgull, però conseqüentment la pressió.

Per altra banda, al CFC i al CFS, els grups de cicles formatius, el pes familiar es relaciona de manera freqüent amb el desenvolupament professional esperat. Una participant del CFC assegura que vol acabar el cicle de química per “callar la boca” (Informant 8, CFC) als seus familiar que pensen que no serà capaç d'aconseguir-ho. Al CFS destaquen també que el reconeixement familiar pot influir en la percepció del seu èxit i, fins i tot, qüestionar que allò que els agrada tingui futur, sobretot en els casos dels participants que estudien cicle formatiu de teatre.

Als graus universitaris s'observa una influència familiar més vinculada a expectatives acadèmiques mentre que per als participants de cicles formatius és més comú que la família intervingui per qüestions d'orientació cap a un futur laboral.

4.6.2 Amistats i entorn social

L'entorn social entès com els amics, la gent que t'envolta i tot el que mouen les xarxes socials és un factor especialment fort per als grups de cicles formatius, que pensen que tenen gran poder per definir un model d'èxit hegemònic: “Sempre que has dit per a mi això és l'èxit és perquè ho has vist en algú prèviament” (Informant 16, CFC). Al CFS, la pressió social s'associa més a prendre decisions anticipades com buscar feina, independitzar-se, tenir una família... A més, també a l'hora de complir amb els estàndards de cada edat. Al GUC

coincideixen en el fet que és evident que hi ha una pressió social en referència a ser exitós: “només cal entrar en una aula de secundària...” (Informant 22, GUC). Tot i que creguin que ara és viral el discurs d'autenticitat, la realitat és un altre.

Aquesta subcategoria respon també en certa manera a totes les vegades que s'ha mencionat la paraula *Xarxes socials* i el fenomen dels *Influencers* a tots els grups focals. Els quatre grups consideren que les xarxes tenen un paper clau per establir els models i normes a seguir per ser una persona exitosa. De fet, gairebé tots coincideixen en el fet que tant el cercle proper com els *influencers* creuen que són els que més els condicionen en la seva percepció de l'èxit, més que la ficció.

4.6.3 Sistema educatiu

En aquest apartat s'han recollit les crítiques i apunts que assenyalen al sistema educatiu com a influent en la percepció d'èxit i les aspiracions de cadascun. Al GUS es comenta la frustració que genera el fet de sobrevalorar les notes i no avaluar competències que després sí que seran demandades pels futurs llocs de feina com l'empatia, saber expressar-se, saber treballar en equip, el pensament crític... El grup focal de cicles formatius de ciències socials (CFS), en canvi, s'expressa un sentiment d'exclusió per part del sistema educatiu: “Tu? A Batxillerat?” són algunes de les preguntes que posen d'exemple els participants per explicar la seva pròpia experiència.

Al CFC, es debat el fet que ara estan més acceptats els cicles formatius en comparació amb abans, que “l'única via d'èxit que es valorava era fer una carrera universitària” (Informant 13, CFC). Al GUC s'assenyala que la ficció sovint utilitza de protagonista al millor estudiant de tota la promoció, mentre que a la vida real asseguren que aquest fet és excepcional: “És molt difícil ser el millor de la teva promoció... És impossible que de deu sèries, set, tinguin com a protagonista algú amb aquesta condició” (Informant 25, GUC).

5.6.4 Desigualtats socioeconòmiques

Les desigualtats socioeconòmiques s'ha pogut observar que es contempen com un dels majors sostres a l'hora de concebre el nostre propi èxit. En aquest element s'ha valorat l'aparició a la conversa de termes com *Meritocràcia*.

Al GUS la reflexió genera frustració, ja que troben injust partir de condicions desiguals: “Si caus i tens recursos, pots tornar a aixecar-te; si no, tens molt més a perdre”, assegura l’informant 19. Reconeixen que no tothom pot arribar a assolir grans èxits perquè no es compten amb les mateixes “eines”. Als cicles, especialment al CFS, es critica el discurs de la meritocràcia i els discursos de superació que cada cop són més virals per xarxes. Un participant del CFC assegura que algunes produccions donen suport al discurs de la meritocràcia quan “el pobre de la sèrie arriba on arriba el ric amb esforç. Això a la realitat no passa” (Informant 8, CFC). És interessant veure com la majoria dels participants dels estudis de ciències socials i humanitats (CFS i GUS) coneixien el concepte de meritocràcia, però els de ciències no, tot i que el rebutjaven igualment.

4.6.5 Edat i etapes vitals

L’etapa vital ha estat inclosa com a factor condicionant en la percepció de l’èxit després de realitzar els grups focals, donat que ha estat un element mencionat en totes les discussions com a una variable comuna.

Els quatre grups focals coincideixen a dir que cada tipus d’èxit (social, acadèmic...) pesa més a mesura que es creix i es canvia d’etapa vital. Al GUS tenen clar que es tracta com d’un recorregut vital preestablert: “Primer, l’èxit social a l’institut, després l’acadèmic a la *uni* [Universitat], i finalment el professional” (Informant 14, GUS). Als cicles formatius, es considera que a l’ESO és quan es busca la validació externa, però que actualment la majoria asseguren tenir una visió més pròpia. Així i tot, hi ha algunes veus que defenses que la pressió social hi és sempre, però cada cop afecta menys. El GUC també defensa aquest procés.

En cap grup focal es valora l’èxit com un concepte estàtic, és per aquest motiu que creuen que l’etapa vital i el creixement personal va modificant les metes personals i les aspiracions, i conseqüentment, el que entenem com a èxit.

4.6.6 Personalitat i autoestima

El factor que engloba la personalitat i el grau d’autoestima de cada persona és el menys citat pels quatre grups. No obstant, es valora en alguns casos com a gran condicionant a l’hora de

definir l'èxit propi: “Una persona ambiciosa veurà l'èxit com un camí sense final” (Informant 17, GUS). També es parla de l'autoestima: els participants reflexionen sobre la importància que té la font d'autoestima; en cas que sigui interna es podrà sentir èxit amb certs assoliments i, en cas que vingui d'una font externa, l'èxit adoptarà un altre significat.

Als cicles els participants no se centren amb tanta freqüència en cada perfil de persona, sinó en les vivències de cadascun. És a dir, dues persones poden tenir la mateixa situació, per exemple, “treballar en una fàbrica moltes hores i guanyar bé” (Informant 11, CFC) i que per un sigui un èxit i per l'altre no.

4.7 Futur Volàtil, Incertesa i Expectatives

Aquesta categoria s'ha establert amb l'objectiu de contrastar opinions dels participants amb la teoria de la societat líquida (Bauman, 2000), exposada al marc teòric del treball, com a factor que podria influir en les aspiracions i expectatives de l'èxit en el jovent. Aquesta teoria exposa la volatilitat, liquiditat i el constant canvi al qual està sotmesa la societat avui dia, que dificulta en molts casos poder construir quelcom estable, com per exemple, un projecte de futur. Les veus dels quatre grups reflecteixen una percepció generalitzada d'un futur incert i inestable, sentiment que coincideix bastant amb el concepte de societat líquida (Bauman, 2000). L'estudiantat participant expressa que les noves generacions no tenen la mateixa seguretat que les generacions anteriors, com la dels seus pares i, per tant, és difícil plantejar-se objectius a molt llarg termini, “bàsicament, per la dificultat material d'assolir-les” (Informant 19, GUS).

El CFS és el grup que més angoixa expressa en presentar-se el tema, ja que consideren que eviten parlar de metes a llarg termini per la preocupació que els genera: “Jo crec que és que no tenim ni idea” (Informant 2, CFS). La majoria apunten que el fet d'independitzar-se els sembla “impensable” avui dia i que sovint la pressió familiar no la tenen en compte perquè consideren que “els models d'èxit dels pares estan obsolets: casar-se, tenir fills, una casa, construir una família... Això ara no es pot ni pensar amb 20 anys” (Informant 4, CFS).

Pel que fa al grup focal dels graus universitaris científics, predomina la idea d'estar "en un limbo". També sorgeixen opinions sobre la incertesa que genera el fet de considerar un èxit assolir una feina o un habitatge i alhora veure-ho com "coses que ara rarament passen" (Informant 26, GUC). Doncs, creuen que els models d'estabilitat de les passades generacions, ara requereixen molt més esforç per assolir-los. En aquesta línia, critiquen el fenomen dels *influencers*, que consideren que són la mostra clara de la inestabilitat: "Un dia estàs al top i a l'altre no et coneix ningú". (Informant 21, GUC). El grup focal de graus universitaris de ciències socials i humanitats comparteix aquesta mirada més crítica sobre les diferències que els separen d'altres generacions. Els participants asseguren que les exigències d'avui dia per assolir una mínima estabilitat són més altes que les d'abans, com per exemple, amb l'experiència als llocs de feina, els idiomes, els estudis... A més, afegeixen que aquest nou món *influencer* ha generat un nou ideal d'èxit que tot i ser molt efímer, és immediat i no requereix gran esforç, per tant, el consideren molt "atractiu" per a les noves generacions. Alguns estudiants plantegen la possibilitat que això faci que el pes de l'èxit social sigui més gran en un futur que el professional o laboral.

Per altra banda, el GUS considera que les sèries no mostren del tot aquesta incertesa del jovent quan al seu futur: "encara que comencin desorientats, sempre acaben trobant el camí o triomfant" (Informant 14, GUS).

És interessant observar l'enfocament del CFC d'aquest mateix tema. Aquest grup focal planteja aquesta incertesa com una conseqüència d'un augment de les llibertats en comparació amb les de les darreres generacions. És a dir, no perceben aquesta incertesa com una debilitat sinó com una oportunitat per provar coses noves i trobar qui ets realment. Consideren que abans hi havia estructures molt més fermes, però ara "pots decidir qui ser en qualsevol moment" (Informant 8, CFC). El fet de poder canviar el rumb de la teva vida si una situació no està funcionant, ho troben sinònim de llibertat i no de fragilitat. Això sí, a la discussió es reflexiona sobre la vulnerabilitat d'aquest pensament sota els discursos com la meritocràcia o el fet d'emprendre, que gairebé sempre es romantitzen i no són realistes.

De manera molt general, mentre que les veus del GUC i el GUS són una mica més crítiques amb el panorama, el CFS prefereix no pensar-hi gaire perquè no tenen res clar a llarg termini i el CFC troba en aquesta incertesa una oportunitat de reinventar-se constantment.

4.8 Sèries Analitzades

Aquesta categoria recull les opinions que van anar sorgint als grups focals sobre les tres sèries analitzades -Merlí, Sex Education i Élite- de les quals es van extreure sis fragments, que van ser utilitzats com a material per a les discussions.

4.8.1 Merlí

Merlí és amb una notable diferència la més ben valorada i “realista” per a la majoria dels grups focals. Al GUS, fins i tot, coincideixen que “l’hauria de mirar tothom. L’haurien de posar als instituts de forma obligatòria” (Informant 15, GUS). Els participants opinen que mostra tots els perfils d’estudiant i és fàcil sentir-te identificat. Tant el GUC com el CFC coincideixen a l’hora de destacar la seva adequació a la realitat, especialment en referència amb l’àmbit escolar: “podria ser una classe de Batxillerat qualsevol” (Informant 24, GUC). En general, tots els participants mostren sentiments de nostàlgia quan es parla de Merlí. S’ha de tenir en compte que de 26 participants només 3 persones no havien vist la sèrie. A diversos grups es reflexiona sobre el fet que el protagonista de la sèrie catalana, el Pol, no assoleixi un èxit econòmic al final de la sèrie, sinó que “troba el seu camí a través de la filosofia” (Informant 18, GUS) i també es mostra com a èxit i final feliç.

No obstant, al CFC apareix una petita crítica per part d’un participant, que considera que la sèrie idealitza una mica la filosofia, en paraules textuais de l’informant 11 del CFC: “com si estudiar-la et permetés ser un *hacker* de l’univers”. Tot i la crítica puntual, el consens és evident: creuen que *Merlí* projecta una trajectòria d’èxit diferent de la convencional, ja que no està basada en diners, sinó en la realització personal.

4.8.2 Sex Education

Sex Education és la sèrie menys comentada durant els grups de discussió, en comparació amb les altres dues. No obstant, quan fan referència a la sèrie britànica, la valoració és positiva. Els

participants creuen que és una bona sèrie pel que fa a la transparència amb els temes de sexualitat i problemes familiars. Al GUS es parla d'una sèrie “sense tabús” (Informant 14, GUS). En la majoria dels grups pensen que *Sex Education* té la capacitat d'explicar temes complexos d'una manera molt comprensible i sense caure en l'espectacularització, que, segons pensen, és el que acostumen a fer les sèries juvenils. Tot i tenir una valoració positiva com a eina de reflexió per al jovent, no genera tanta reflexió, ni debat, com *Merlí*.

4.8.3 Élite

Élite és la sèrie més qüestionada pels grups focals. La paraula més repetida en general quan es parla d'*Élite* als grups és “irreal”. Els participants dels quatre grups coincideixen en el fet que es tracta d'una sèrie que s'allunya de les seves vides perquè són “vides de rics” (Informant 18, GUS) que mostren les festes i les relacions sexuals d'una manera molt exagerada. Al GUS també es remarca que tenen “cossos perfectes” i que els actors tenen més edat que el públic adolescent que pretenen interpretar. Al grup focal de graus universitaris de ciències es critica que el fet que els personatges trenquin amb el seu destí a la trama de la sèrie, sovint, es presenta de manera superficial i gràcies a moltes “casualitats” que, opinen, a la vida real no passen. Els estudiants opinen que els personatges pobres de la sèrie només han pogut accedir a l'elit de l'institut per una beca després que el seu institut s'incendiés.

Aquesta crítica es complementa sobretot durant la discussió del CFC amb la idea que les dificultats emocionals o socials que comporta el fet de revolucionar-se i trencar amb el teu destí no estan sovint ben representades a *Élite*, i en general. Doncs, “no és tan fàcil tallar el vincle amb la teva família i continuar com si res” (Informant 13, CFC), posen com a exemple. Altres participants d'aquest mateix grup reconeixen en algun moment de la discussió haver comentat amb les seves amistats el fet que *Élite* era “surrealista”. Tot i això, coincideixen, sobretot al CFS, es considera que la sèrie espanyola tracta de trencar amb l'imposat, però ho fa amb una perspectiva una mica superficial, ja que, al final, “acaba girant entorn de expectatives” (Informant 3, CFS).

Aquesta valoració de les tres sèries evidencia que el jovent participant valora molt positivament el fet que les sèries, com en el cas de *Merlí* segons la seva opinió, mostrin

conflictes més autèntics i reals en lloc de romantitzar o exagerar situacions que s'allunyen de la realitat.

4.9 Representació de l'Èxit a les Sèries

4.9.1 Identificació amb els personatges

Una de les crítiques més repetides als quatre grups focals és la dificultat per poder identificar-se amb els personatges de les sèries que miren actualment i que van marcar la seva adolescència. Especialment, perquè sovint hi ha un desajust entre l'edat dels actors, l'aparença i les experiències en comparació amb les vides reals del jovent.

Aquesta distància amb els personatges no és només pel físic: “Jo no era així” (Informant 24, GUC), sinó pel recorregut vital. Generalment, es comenta que els personatges que mostren un camí d'èxit a les sèries són perfils extraordinaris que trenquen esquemes, en lloc de jovent comú que troba l'èxit sense que la seva vida pateixi un canvi radical o que la seva aparença o forma de ser s'adapti al model estàndard. Aquest pensament es manifesta sobretot al CFS, però és al punt 5.10, que exposa les propostes de millora per a les ficcions juvenils, on es desenvolupa millor la reflexió.

En canvi, per part del CFC, els cicles de ciències, tot i parlar sobre la poca representativitat d'alguns temes, “saben que és ficció” (Informant 11, CFC) i creuen que és el motiu pel qual els hi costa més arribar a identificar-se amb els personatges o connectar emocionalment.

4.9.2 Grau d'adaptació a la realitat

Una de les observacions més freqüents als quatre grups focals és el fet que les sèries potser mostren una part molt reduïda de la realitat juvenil. Els participants coincideixen a dir que en molts casos o exageren, simplifiquen o resolen problemes massa ràpid i fàcilment. Aquesta sensació és més present entre els grups de graus que troben impossible que les sèries reflecteixin per exemple l'esforç que suposa una carrera universitària: “És impossible que una sèrie et mostri el camí que tu fas en quatre anys” (Informant 25, GUC). A més, pensen que el fet d'accedir a la universitat la ficció el presenta com a èxit total, mentre que a la realitat simplement és un pas més que, a sobre, està acompanyat per molts dubtes i incertesa.

Per altra banda, al GUC també es menciona com a problemàtica la tendència a mostrar perfils d'estudiants amb condicions econòmiques baixes que, per exemple, tenen menys temps per estudiar, però no es valora com una desigualtat real sinó més com un cas aïllat o “anecdòtic”.

Un punt interessant a destacar és la crítica que apareix de manera generalitzada contra els formats narratius de les sèries, és a dir, el fet que la trama s'hagi de resoldre en pocs capítols. Els participants opinen, sobretot al CFC que de vegades aquest requisit fa que la història sembli poc creïble i que la identitat dels personatges pugui canviar de cop.

4.10 Propostes de Millora dels participants

Tot i que durant el transcurs dels grups focals ja s'han observat diferents peticions per part del jovent participant cap a la ficció, al tancament de la discussió s'ha preguntat explícitament què canviarien de les sèries que consumeixen si fossin els guionistes. Fent una visió general, s'observa que els participants formulen propostes que busquen una ficció seriada més realista, més diversa i més adequada a les seves pròpies experiències. Aquesta mirada xoca amb participants que reconeixen que en moltes ocasions la ficció és un espai d'evasió per a ells i no busquen sentir-se identificats sinó entretinguts.

L'alumnat universitari de ciències socials (GUS) és el grup focal que fa més aportacions en aquesta pregunta. Alguns creuen que s'ha de mostrar de manera més concreta la “gran separació temporal” (Informant 15, GUS) que requereix un procés com el creixement personal d'algun personatge o algunes decisions importants de la vida, que sovint semblen processos ràpids i fàcils per la condensació de la trama en deu capítols. Per altra banda, pensen que és necessari mostrar les conseqüències del fracàs i no sempre històries que acaben bé. Comparen la necessitat d'adequar-se més a la realitat a sèries com *Sex Education* o *Élite*, que creuen que tracten temes seriosos, amb per exemple sèries o pel·lícules de Disney Channel que sí que opinen que poden ser més fantasioses. En aquest grup focal s'exigeix més sèries com Merlí i, per últim, un participant destaca la manca de representació de jovent adolescent de l'ESO a la ficció, sent aquesta, considera, una etapa vital i “la més fràgil i dominable” (Informant 19, GUS).

Per part de l'estudiantat de cicles formatius de ciències (CFC), s'observa un fort dilema entre els participants perquè, mentre uns asseguren recórrer a la ficció per precisament evadir-se de la realitat, altres demanen en els catàlegs més sèries realistes. Gairebé la meitat del grup focal manifesta la voluntat d'un equilibri de sèries per entretenir, però d'altres més coherents amb la realitat. Una participant expressa que els finals més habituals a la vida real l'afecten de més: "Per què em deixa tan malament si podria passar-me en qualsevol moment?" (Informant 8, CFC). A més, fan referència a la necessitat de mostrar altres històries d'amor més sanes i realistes i personatges de tots els perfils: "No tots han de ser tan guapos" (Informant 13, CFC).

Els cicles de l'altre àmbit, ciències socials i humanitats (CFS) se centra a fer una crítica als estereotips que fomenta la ficció i proposa, majoritàriament, sèries on es pugui ser feliç "sent la lletja, la grossa o la rara" (Informant 2, CFS), però sense la necessitat que aquests personatges pateixin un "gran canvi". Per altra banda, aquest grup focal menciona que caldrien més produccions que representin perfils de classes més baixes "que es mantinguin així i que no per això la seva vida sigui una merda" (Informant 1, CFS), no obstant, indiquen que és important no caure en la romantització de la pobresa. Per últim, asseguren que sempre es veuen els mateixos perfils de personatges trencant amb el seu destí i desafiant les seves pressions.

El GUC és el grup que menys aportacions va fer en aquesta pregunta, però la majoria de les propostes es van centrar en la major identificació generacional. S'observa una demanda clara sobre que els adolescents a les sèries "siguin adolescents de veritat" (Informant 22, GUC). Els sorprenen no haver vist cap personatge a la seva vida amb grans a la cara, quan se suposa que tenen la seva mateixa edat i ells si en tenien. Consideren que els problemes que tenen els personatges joves de les sèries i la vida que porten d'adolescents s'allunyen moltíssim del que ells feien en aquesta edat.

De nou, mentre que els grups focals de ciències socials i humanitats formulen propostes de millora més estructurades i amb una mirada molt més crítica i social, el CFC i el GUC es mouen més entre la necessitat d'evadir-se amb la ficció o la manca de referents reals a les

sèries en etapes com l'adolescència. Tot i això, els quatre grups focals coincideixen en el fet que els agradaria que l'equip d'actors tingués la mateixa edat que pretén interpretar, per afavorir la identificació del jovent amb els personatges.

4.11 Principals Resultats

En aquesta taula es destaquen els resultats principals de tota l'anàlisi, incloent-hi només algunes categories essencials que responen a les preguntes de recerca de manera més directa: com entén el jovent l'èxit i de quina manera creu que intervé en la construcció d'aquesta percepció la ficció seriada juvenil.

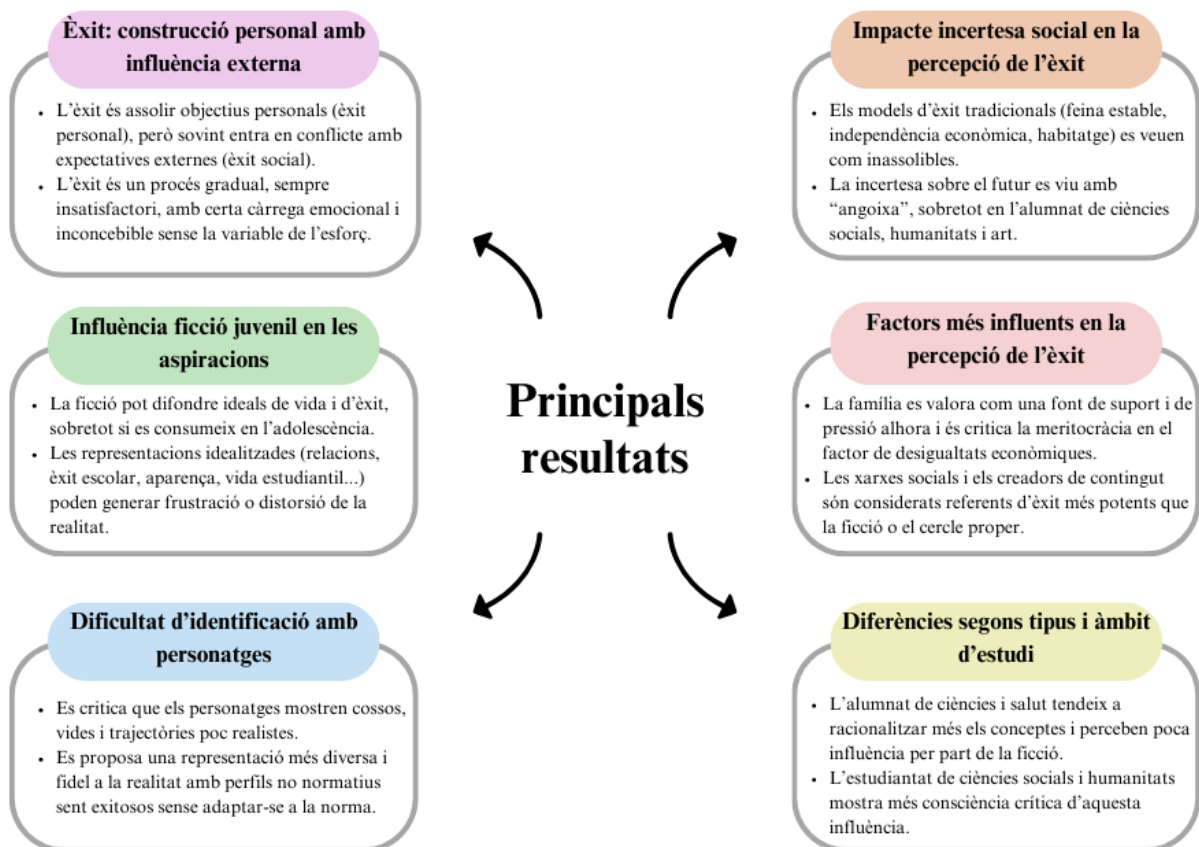
Categoria	CFS	CFC	GUS	GUC
Definició èxit	Barreja entre autorealització i influència de les expectatives externes. Sentiment d'insatisfacció.	Meta puntual i personal. Es mesura a partir dels estàndards de cadascun.	Estabilitat, reconeixement i esforç. Trajectòria sotmesa al constant canvi.	S'admira en altres, però costa assolir-lo en un mateix. És una combinació entre esforç i assoliment de les metes.
Grau d'influència sèries	Influència alta reconeguda, si la sèrie és bona, pot condicionar.	Influència baixa, però reconeixen que en alguns moments vitals sí i de manera indirecta potser també. Separen ficció de realitat.	Influència alta reconeguda, sobretot a l'etapa ESO i amb estereotips de bellesa.	Influència baixa i potser indirecta. Poca identificació. Consideren que influeix més el cercle proper.
Experiències	Alguns no l'han experimentat encara, altres sí, però en l'àmbit personal. Creuen	La majoria l'ha experimentat i s'associa a emocions. Èxits acadèmics i	Utilitzen moltes metàfores per explicar-ho. Alguns han experimentat	Sorgeixen diferents sentiments: alguns han experimentat

d'èxit	que és gradual.	alguns personals.	petits assoliments, però l'èxit el veuen lluny, alguns directament no el veuen.	petits èxits i d'altres consideren que encara "no han creat res".
Futur i expectatives	Molta preocupació a l'hora de parlar del futur. Consideren que el futur està indefinit i mencionen que ser independent econòmicament seria un èxit.	La incertesa és una conseqüència de més llibertat per escollir i replantejar el nostre propi camí. El canvi entre generacions amb connotació optimista.	L'èxit seria aconseguir feina i independència econòmica, que són coses difícils d'assolir. Centrats en el present.	El sostre de l'èxit ha baixat molt. L'estabilitat ja és un èxit. Hi ha incertesa generalitzada i potser les noves generacions voldran més amb menys esforç.
Representació èxit a les sèries	Només mostren l'èxit dels mateixos perfils de personatge. Els camins d'èxit sempre van acompanyats de trencar amb el destí. Mai són feliços amb el que els toca.	Trames amb solucions ràpides: pot ser inspirador, però alhora frustrant i poca identificació amb els personatges. Entenen que sigui així perquè és el gènere que ven.	Les trames estan massa idealitzades. No es mostren les conseqüències d'un fracàs. Moltes creen expectatives, com per exemple sobre la vida a l'institut o universitat.	Identificació amb els personatges molt difícil, per l'edat i l'aparença. Experiències sexuals que no representen la realitat. Entenen que sigui així perquè és el gènere que ven.
Propostes de	Perfils que puguin experimentar l'èxit sense deixar de ser no	Més realisme, però cal equilibri per poder evadir-se. Critiquen els	Personatges amb edats adequades als seus intèrprets i amb contextos	Més sèries com <i>Merlí</i> i més ficció realista dedicada al públic de

millora	normatius (rars, grassos, lletjos, pobres...). Crítica a la romantització de la pobresa.	perfils i als finals irreals.	socials i vides coherents.	l'ESO. Més adequació a la realitat quan es tracten de sèries serioses i no de fantasia com a Disney Channel.
---------	--	-------------------------------	----------------------------	--

Taula 11. *Principals resultats de l'estudi*. Elaboració pròpia.

El següent mapa conceptual mostra els principals resultats que responen de manera molt resumida les sis preguntes de recerca plantejades inicialment:

Gràfic 5. *Mapa conceptual dels principals resultats*. Elaboració pròpia a través de Canva.

5. Conclusions

El present estudi tenia com a objectiu principal estudiar com el jovent entén l'èxit dins del context actual i quin paper juga la ficció seriada juvenil en aquesta construcció. Mitjançant una metodologia qualitativa que es basa en l'anàlisi de sèries de ficció i la realització de grups focals amb jovent de diferents trajectòries acadèmiques, s'ha pogut observar la vinculació entre el consum de ficció juvenil i la formació i transformació de la identitat personal, la pressió social i les expectatives i aspiracions de futur del jovent. Tot això, a dins d'un marc de circumstàncies pròpies de la teoria de modernitat líquida de Bauman (2000).

Els resultats obtinguts en l'anàlisi temàtica plantegen diferents punts a interpretar: en primer lloc, s'ha observat que l'èxit és percebut per la majoria dels participants com l'assoliment d'objectius personals, tot i que aquests resulten sovint influenciats per expectatives socials, familiars i acadèmiques. Aquesta interpretació dividida, entre autorealització i validació externa confirma una tensió existent entre tenir el control de les decisions pròpies i el reconeixement social, manifestat en definicions més emocionals com “felicitat”, “estabilitat” o “orgull” i d'altres més basades en percepcions externes i de caràcter econòmic. En segon lloc, l'èxit és definit -sovint amb l'ús de metàfores- com un concepte volàtil i en constant canvi, és a dir, no es valora com un estat estrictament consolidat sinó que es redefineix contínuament d'acord amb els interessos, o bé de cada personalitat o, segons l'etapa vital. A més, en la majoria dels casos s'associa sentiments d'insatisfacció i frustració i a l'impossibilitat d'acabar de sentir-se ple. Aquesta tendència s'entén en línia amb la teoria de Bauman (2000), que expressa la inestabilitat del subjecte en les societats modernes líquides. Tanmateix, apareix la idea de la felicitat i l'estabilitat emocional com a peces clau per assolir l'èxit personal. Finalment, la majoria de grups destaquen la família, les desigualtats socials i l'etapa vital com a factors influents en la construcció de l'èxit.

En tots els grups focals, s'ha detectat un pensament en línia amb un “sostre d'èxit” baix: aconseguir ser independent econòmicament, “arribar a final de mes” o simplement “sobreviure” als estudis i trobar estabilitat. Aquests resultats evidencien un problema de precarietat estructural, on els drets bàsics d'una persona comencen a ser valorats com a èxit. A més, s'observa un fort lligam entre l'esforç i l'èxit, sent una condició obligatòria per als

participants per assolir l'èxit en qualsevol de les seves formes. Aquest pensament reflecteix la visió individualista que atribueix l'èxit -i el fracàs- únicament a l'esforç personal.

El paper de la ficció es presenta de manera ambigua en cada cas: alhora que la majoria dels participants no valoren les sèries com a principal font d'influència -especialment l'alumnat de ciències-, també creuen que reforça idees tradicionals sobre l'èxit, com l'ascens social o el prestigi acadèmic o econòmic, que poden condicionar com percepció la realitat el jovent, sobretot quan es consumeix en etapes com l'ESO. S'han presentat certes incoherències i dubtes pel que fa al poder d'influència de la ficció, ja que molts participants asseguren sentir-se lluny de la ficció i valorant-la com un espai d'evasió i entreteniment, però alhora part del jovent vol sentir-se identificat i que siguin més realistes. En referència a les sèries analitzades, mentre que *Élite* reforça expectatives no realistes i dona suport a la validació externa com a paràmetre per mesurar l'èxit, *Merlí* i *Sex Education* són valorades com a més representatives, ja que mostren perfils de personatges i històries amb les quals el jovent s'identifica fàcilment. Per tant, els resultats reforcen la hipòtesi principal, reflectint que les sèries poden contribuir a una percepció distorsionada de l'èxit perquè mostren personatges i històries que no s'adeqüen a la realitat.

Els resultats de l'estudi donen suport a algunes idees que ja s'havien plantejat en altres investigacions mencionades al marc teòric, com l'estudi de Bermejo Berros (2012), que apunta que el vincle que s'estableix entre el jovent i els personatges de ficció fa que la manera en la qual s'avalua als protagonistes sigui la mateixa amb la qual s'avalua als humans, segons els seus trets o estil de vida. Aquesta tendència es manifesta també en els discursos del discurs dels grups focals, on diversos participants asseguren haver-se comparat en algun cas amb l'aparença o el nivell de vida dels protagonistes de les sèries que consumeixen. D'aquesta manera, la ficció contribueix en la construcció d'imaginari i aspiracions, tal com assenyala Lacalle (2013) en la seva investigació.

Tot i això, aquest treball aporta una nova perspectiva que no es planteja de manera explícita en la literatura revisada: la identificació d'un "sostre d'èxit baix". Aquest concepte apareix a partir de les declaracions d'alguns participants, que denunciaven -o simplement manifestaven- que aconseguir estabilitat econòmica o "arribar a final de mes" ja ho interpreten com a èxit.

Aquesta conclusió revela un problema estructural, en la mesura que les condicions mínimes de vida es perceben com un objectiu difícil d'assolir en lloc de com un dret consolidat. Cap de les recerques citades al treball aborda aquesta realitat amb una perspectiva crítica. Per tant, aquest estudi fa una aportació rellevant per comprendre com els canvis en el context socioeconòmic han modificat els paràmetres amb què el jovent mesura l'èxit i, alhora, fan més gran la distància entre els models d'èxit que es representen a la ficció, que sovint es valoren com inaccessibles, i poc corresponents amb la realitat habitual del jovent. A més, aquest treball incorpora com a variable d'anàlisi les diferències acadèmiques -com són el tipus i branca d'estudi- per estudiar la percepció de l'èxit i els efectes de la ficció en aquest, una característica que no s'ha tingut en compte en les recerques prèvies amb el mateix objecte d'estudi.

En referència a la hipòtesi secundària, que se centra en les variables dels estudis, es confirma que l'alumnat de graus universitaris manifesta una visió més estructurada i exigent de l'èxit, on es dona prioritat majoritàriament a aconseguir molts mèrits i l'estabilitat econòmica. El jovent que estudia cicles formatius, per contra, tendeix a valorar una definició més flexible i emocional. També s'han observat diferències segons la branca d'estudi, que resulten significatives per contrastar la hipòtesi secundària: els participants d'estudis de ciències, tecnologia i salut acostumen a associar l'èxit amb coses més tangibles, com pot ser una feina estable o l'adquisició d'un pis, mentre que entre l'alumnat de ciències socials, humanitats i arts s'observa una mirada més enfocada en l'autorealització i unes expectatives de les seves sortides professionals més pessimistes.

5.1 Limitacions i propostes de recerca futura

És necessari reconèixer algunes limitacions metodològiques que han pogut condicionar l'abast de l'anàlisi. La mostra d'estudi es compon únicament d'alumnat en l'etapa educativa postobligatòria, restringint d'aquesta manera les veus del jovent que ja es troba al mercat laboral o que ha abandonat els estudis. La manca d'opinions d'aquest col·lectiu pot haver condicionat el grau de representativitat del jovent i caure en la generalització. Per altra banda, la mostra de l'anàlisi de sèries de ficció només inclou la primera temporada de cada producció seleccionada, per tant, podria trencar amb el desenvolupament natural de la sèrie i la seva

capacitat per representar l'èxit i les històries dels seus personatges. En aquesta mateixa línia, la selecció de sèries europees i occidentals per a la mostra podrien suposar una limitació pel que a la representació de la diversitat. El fet que el grup de graus universitaris de ciències (GUC) hagi estat l'únic que s'ha realitzat telemàticament també podria suposar certes limitacions pel que fa a la comunicació fluida i la comunicació no verbal.

En consideració amb investigacions futures, es planteja ampliar l'objecte d'estudi a altres grups d'edats, com per exemple, l'adolescència (13 a 16 anys), que ha estat identificada pels mateixos participants com a una etapa de més vulnerabilitat. També, podria ser interessant valorar a la mostra de l'anàlisi de sèries de ficció algunes produccions citades amb més freqüència pel jovent com *Por trece razones* (2017) o tenir en compte contingut de xarxes socials, que gairebé tots els participants han valorat com a gran influent actual en les seves vides.

Per últim, es proposa afegir noves variables com poden ser el sexe, classes socials diferents, religió o cultura. Així i tot, es valora que el present estudi tracta molts eixos temàtics que han dificultat que s'aprofundeixi en cadascun d'ells. Per tant, es dona pas a recerques més específiques centrades, per exemple, en la influència del discurs de la meritocràcia, de les narratives del fracàs o de la pressió acadèmica. Qualsevol dels subtítols presentats a l'apartat de resultats pot ser objecte d'estudi en futures recerques.

Aquest estudi col·labora en la investigació que aborda com el jovent construeix el seu imaginari col·lectiu, en especial, l'èxit i les trajectòries vitals, i en quina mesura la ficció influeix en aquest procés. Tot això, en un context social canviant que requereix noves narratives més ajustades amb la realitat material i emocional de les noves generacions.

6. Referències

- Abad Villamor, A. I. (2012). *La influencia de las series de ficción en la reconstrucción de la identidad de los adolescentes en contextos multiculturales* [Trabajo Fin de Máster, Universidad de Zaragoza]. Zaguán: Repositorio Digital de la Universidad de Zaragoza.
- Adams, G. R., Abraham, K. G., & Markstrom, C. A (2000). The relations among identity development, self-consciousness, and self-focusing during middle and late adolescence. *Developmental Psychology*, 23, 292-297.
- Aristòtil. (2021). *Ètica a Nicòmac* (J. Batalla, Trad.). Edicions de la Ela Geminada. (Obra original del segle IV a.C.).
- Arumí, M. (2005). La percepció és una construcció mental. Algunes consideracions sobre el fenomen perceptiu. *Ars Brevis*, (11), 11-30.
- Barabási, A. (2018). *The formula: The Universal Laws of Success*. Little, Brown and Company.
- Bauman, Z. (2000). *Liquid modernity*. John Wiley & Sons.
- Bauman, Z. (2003). *Passion and pessimism* [Entrevista per Madeleine Bunting]. The Guardian.
- Bauman, Z (2008). *El arte de la vida*. Paidós.
- Benet, S. (2020). Pay to win o el fin de un modelo imposible. *World sports corporation*. Recuperat de Martín Pérez, L. G. (2021). *El modelo free to play en la industria del videojuego: micropagos, big data y el rol del documentalista* [Trabajo Fin de Grado, Universidad de Granada]. Repositorio Digital de la Facultad de Comunicación y Documentación de la Universidad de Granada.
- Bermejo Berros, J. (2012). Jóvenes: Ídolos mediáticos y nuevos valores. Los personajes y las series de ficción en la vida de los y las jóvenes. *Revista de Estudios de Juventud*, (96), 31-49.

- Bosma, H. A., Kunneen, E. S. (2001). Determinants and mechanisms in ego identity development: A review and synthesis. *Developmental Review*, (21), 39-66.
- Cabinet Office. (2008). *Aspiration and attainment amongst young people in deprived communities*. Digital Education Resource Archive (DERA) de Institute of Education.
- Castillo, A. M & Vilches, L. (2011). Análisis de caso: El cuestionario en el uso de las redes sociales. En Vilches, L. (Coord.), *La investigación en Comunicación* (183-189). Gedisa.
- Chicharro, M. (2014). Jóvenes, ficción televisiva y videojuegos: espectáculo, tensión y entretenimiento. Tendencias generales de consumo. *Revista de Estudios de Juventud*, (106), 77-91.
- Chopra, D. (2004). *Las siete leyes espirituales del éxito*. Editorial Norma.
- Comes, M. (2019, 29 d'octubre). *Protagonistes*. [Entrevista]. El Punt Avui TV.
- Del Pino, C., & Aguado, E. (2012). Comunicación y tendencias de futuro en el escenario digital: el universo 'sisomo' y el caso de la plataforma Netflix. *Revista Internacional de Comunicación Audiovisual, Publicidad y Literatura*, (10), 1483-1494.
- Delponti, P. A., Rodríguez Wangüemert, C., & Ortega Rivas, A. (2022). Hábitos de consumo de series de ficción en plataformas, transmedia y multipantallas: Una aproximación al público adolescente y sus gustos. RIULL, Repositorio institucional de la Universidad de La Laguna.
- Elliott, A. (2013). The theory of liquid modernity: A critique of Bauman's recent sociology. En *The Contemporary Bauman*, Routledge, 46-62.
- Erikson, E. (1993). *El ciclo vital completado*. Paidós.
- García-Orta, M. J., García- Prieto, V., Suárez- Romero, M. (2019). Nuevos hábitos de consumo audiovisual en menores: aproximación a su análisis mediante encuestas. *Doxa Comunicación*, (28), 241- 260.

- Gibson, J. J. (1950). *The perception of the visual world*. Houghton Mifflin.
- Gilligan, C. (1992). Joining the resistance: Girls' development in adolescence. *Symposium on development and vulnerability in close relationships*. Mont-real, [Text inèdit, només es va incloure en les actes d'aquest simposi].
- Gil Flores, J. (1992). La metodología de investigación mediante grupos de discusión. *Enseñanza and Teaching*, 10-11 (1992-1993).
- Gueglio, C., & Seidmann, S. (2014). Representaciones sociales de éxito en jóvenes universitarios. *Anuario de Investigaciones*, XXI, 143-150.
- Heckhausen, J., Wrosch, C., & Schulz, R. (2010). A motivational theory of lifespan development. *Psychological Review*, 117(1), 32–60.
- Homs Farell, X. (2020). *Els rols de gènere i la representació de les relacions afectivo-amoroses a les teen series. El cas d'Élite i Sex Education (Netflix)*. [Treball de Final de Grau, Universitat Autònoma de Barcelona] Dipòsit Digital de Documents de la UAB.
- Jenkins, H. (2008). *Cultura convergente*. Barcelona: Paidós.
- Joy, A., & Sherry-Jr, J.F. (2003). Speaking of art as embodied imagination: A multisensory approach to understanding aesthetic experience. *Journal of Consumer Research*, 30(2), 259-282.
- Karabanova, O. A., & Bukhalenkova, D. A. (2016). Perception of success in adolescents. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 233, 13-17.
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis. An Introduction to Its Methodology*. Sage Publications.
- Klimkowska, K. (2012). Students' Opinions on Their Competences for Reaching Life Success. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 55, 32-38.

- Kornilova, T. V., & Novikova, M. A. (2013). Self-assessed intelligence, psychometric intelligence, personality, and academic achievement: Two structural models. *Educational achievement: Teaching strategies, psychological factors and economic impact*, 197-212.
- Lacalle, C. (Dir). (2010). Il dibattito sulla rete: dall'individuo isolato all'occhio del Grande Fratello. *Quaderno di Comunicazione. Rivista di Dialogo tra Cultura*, (11), 65-78.
- Lacalle, C. (2013). *Jóvenes y ficción televisiva: Construcción de identidad y transmedialidad*. UOC.
- Lévi-Strauss, C. (1965). *Antropología estructural*. Paidós
- Marta-Lazo, C. y Gabelas-Barroso, J. A. (2013). Hábitos de consumo televisivo de ficción entre los universitarios que estudian comunicación. *Revista de Comunicación de la SEECI*, (31), 14-33.
- Marcia, J. E. (1993) The status of the statuses: research review. Ego identity: A handbook for psychosocial research. Nova York: *Springer Verlag*, 1993, 22-41.
- Martín Pérez, L. G. (2021). *El modelo free to play en la industria del videojuego: micropagos, big data y el rol del documentalista* [Trabajo Fin de Grado, Universidad de Granada]. Repositorio Digital de la Facultad de Comunicación y Documentación de la Universidad de Granada.
- Martínez-Serrano, E., Gavilan, D., & Martínez-Navarro, G. (2023). Hablemos de series: Binge-watching vs. maratón. La dualidad en el consumo de episodios desde la Teoría Fundamentada. *Revista Científica de Educomunicación*, XXXI, (75), 77-90.
- Markides, C. (2000). *En la estrategia está el éxito*. Editorial Norma.
- McClelland, C. (1961). *The achieving society*. Princeton, N.J.: Van Nostrand.
- McCombs, Maxwell E. & Shaw, Donald L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly*, 36(2), 176-187.

- Medrano, C. (2008). ¿Qué valores perciben los adolescentes en sus programas preferidos de TV?. *Comunicar*, 16(31), 387-392.
- Menéndez Menéndez, M. I., Figueras-Maz, M., & Núñez Angulo, B. F. (2017). Consumo y percepción juvenil sobre la ficción seriada televisiva: influencia por sexo y edad. *Revista OBETS*, XXII, (2).
- Peterson, G.W. & Peters, D.F. (1983). Adolescents' Construction of Social Reality: The impact of Television and Peers. *Youth and Society*, 15 (1), 67-85.
- Querol, V. A., & Alcañiz, M. (2015). Jóvenes y trayectorias a la vida adulta. Desigualdades, retos y nuevas formas en un contexto de crisis. *Recerca. Revista de Pensament i Anàlisi*, (16), 7-12.
- Reliegos Hernández, M. (2019). *La sexualitat en la ficció juvenil: el cas de Sex education*, 13 *Reasons Why i Elite*. [Treball de Final de Grau, Universitat Autònoma de Barcelona] Dipòsit Digital de Documents de la UAB.
- Rock, I. (1975). *An introduction to perception*. MacMillan.
- Rodríguez, R. E. A. (2011). *El emprendedor de éxito*. McGraw-Hill.
- Rodríguez Pérez, S., Valdivia Vizarreta, P., Sepúlveda Parrini, P. F., Naranjo Crespo, M., & Carrasco Temiño, M. A. (2024). *Trayectorias de éxito en la Formación Profesional: descubriendo narrativas personales*. [Investigación, Universidad de Oviedo]. Repositorio Institucional de la Universidad de Oviedo.
- Rokeach, M. (1973). *The nature of human values*. Free Press.
- Russell, C. A., Norman, A. T. and Heckler, S. E. (2003). People and “Their” Television Shows: An Overview of Television Connectedness. En Shrum, L.J. (Ed.), *The Psychology of Entertainment Media: Blurring the Lines Between Entertainment and Persuasion* (275-290). Routledge.
- Samoilenko, M. (2022). Features of perceptions of success in adolescence. Socialization & Human Development: *International Scientific Journal*, 4(1).

- Serra i Jubany, A. (2007). La construcció narrativa de la identitat en l'adolescència. *Revista Catalana de Pedagogia*, V, 113-30.
- Shanahan, J., & Morgan, M. (1999). *Television and its viewers: Cultivation theory and research*. Cambridge University Press.
- Sunkel, G. (2002). Una mirada otra. La cultura desde el consumo. En Mato, D. (compilador): *Estudios y otras prácticas intelectuales latinoamericanas en cultura y poder*. CLACSO, Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales.
- Sutu, A., Hoff, K. A., Chu, C., Einarsdóttir, S., Rounds, J., & Damian, R. I. (2024). Life goal development, educational attainment, and occupational outcomes: A 12-year, multisample longitudinal study. *Journal of personality and social psychology*, 126(6), 1116–1139.
- Televisió de Catalunya. (2015). *Èxit i fracàs* [Programa de televisió]. TV3.
- Zhuravlev, A. L., & Ushakov, D. V. (2009). Education and competitiveness of the nation: Psychological aspects. *Psihologicheskij Zhurnal*, 30(1), 5–13.